

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Zdenko Furlan — Uredništvo: Rudnik Velenje — Ček. rač. 622-31122-0 N. B. Šoštanj — Tisk Celjske tiskarne v Celju

V novo leto

Mnogo problemov stoji pred nami, dragi tovariši, v nastopajočem letu. Ti problemi so resni, toda niso nerešljivi. Skupno jih bomo lahko rešili.

Skupnost zahteva od vseh državljanov, da izvršijo svojo dolžnost v izgradnji socializma. Tudi mi smo člani te skupnosti. Posebno, ker stojimo v prvi liniji borbe za utrditev našega gospodarstva in ustvaritve močne materialne osnove.

Voditi podjetje ni tako enostavna stvar, to dobro ve naš Delavski svet. Pri tem delu mu pomaga naša sindikalna podružnica. Podpira ga pa s svojim razumevanjem in sodelovanjem večina naših rudarjev.

Tudi naš list želi doprinesti k utrditvi samoupravljanja podjetja in solidnemu gospodarstvu vse, kar se doprinese. Seznanjali vas bomo z vsemi perečimi zadevami, tihočimi se našega gospodarskega stanja. Kažipot nam bo program Zveze komunistov Jugoslavije. Skušali bomo dvignati zavest našega kolektiva in strokovnost naših delavcev in uslužbencev. Ne bomo pa pozabili pisati o vsem, kar je važno za naše materialno in kulturno življenje v okviru naše občine. Tudi za zabavo bomo poskrbeli v našem časopisu.

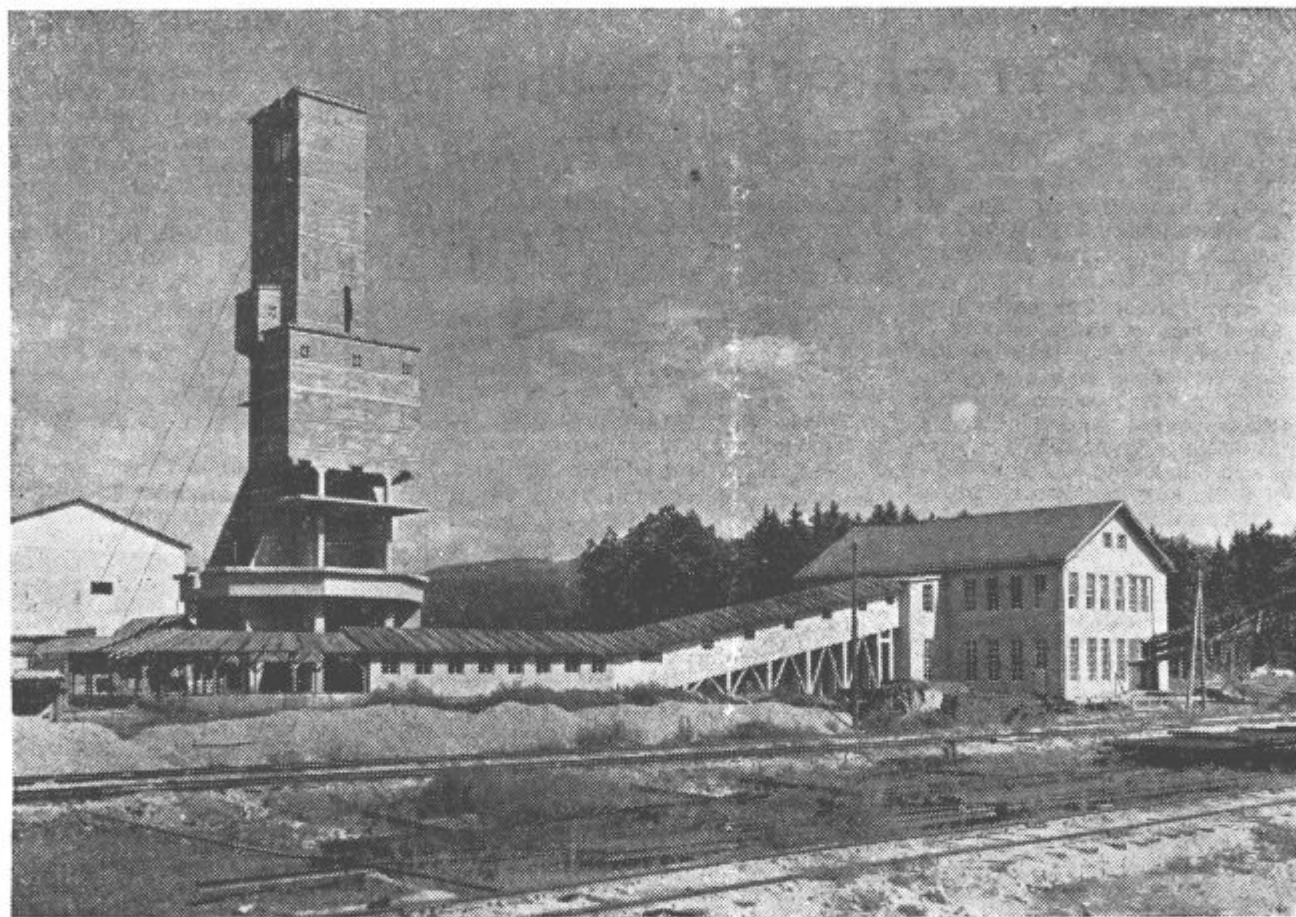
Naša največja želja je, da bi se vam ta časopis dopadel in da bi ga vsi člani našega kolektiva čitali. Seveda, naše delo ne bo tako plodno, če ne boste tudi vi sodelovali z dopisi, predlogi in nasveti.

Zelimo, da bi Novo leto bilo prekretnica v naši skrbi za procvit rudnika.

Zelimo slehernemu članu našega kolektiva polno delovnih uspehov in zadovoljstva v svojem življenju.

SREČNO V NOVO LETO!

Uredništvo

Izvozni stolp in provizorna separacija novega jaška

Foto Pelikan, Celje

Velenjski rudnik je v letu 1952 izvršil domala vse postavljene naloge. Zadovaljil je v glavnem potrebe težišča po lignitu, tako po kvaliteti kakor tudi po količini ter zgradil večino predvidenih objektov kapitalne izgradnje; v kolikor ni bilo objektivnih težav in ovir.

Čeprav je kolektiv že do sedaj s svojimi napori povečal kapaciteto rudnika, vendar ga še čakajo v novem letu velike naloge.

Kar se tiče proizvodnje, bomo morali v letu 1953 nakopati vsaj toliko premoga kot v letu 1952. Vendar bo proizvod-

nja odvisna od tržišča. Potrebno se bo čimbolj prilagoditi potrebam kupcev. Kapaciteta proizvodnje bo morala biti dovolj velika, da bo zadovoljila največje potrebe, istočasno pa dovolj elastična, da se bo proizvodnja prilagodila tudi eventualni manjši potrošnji.

Bolj važno kot vprašanje količine, bo v novem letu vprašanje kvalitete, posebno pa še asortimana lignita. Rudnik se bo moral prilagoditi zahtevam in potrebam potrošnikov ter bo moral proizvesti tiste vrste, po katerih bo povpraševanje. Zelo važna naloga pa bo pravilno drobljenje debelih vrst v cilju, da povečamo odstotek komadnega lignita, pri tem pa bitno ne menjamo odstotek drobnih vrst, za katere začasno ni dovolj odjema.

Najvažnejša naloga pa je pocenitev lignita. Ta se bo dosegla s čim večjo produktivnostjo dela, s čim boljšim izkoriščanjem kapacitete mehanizacije ter zmanjšanjem materialnih izdatkov. V novem letu se bo gradila nova mehanizacija. Namesto starih in iztrošenih strelalk se bo zgradilo nove verižne transporterje. Nova mehanizacija zahteva njeno pravilno izkoriščanje, v nasprotnem slučaju se proizvodni stroški še povečajo. Z novo mehanizacijo se bo moralo menjati tudi odkopno metodo ter bo naloga vsega kolektiva, da se za-

ta problem zainteresira. S pravilnim izkoriščanjem zasekavalnih strojev se bo poraba razstreliva zmanjšala, vzporedno s tem bo pa tudi manjša poraba jamskega lesa.

Poleg proizvodnih nalog čaka naš kolektiv v letu 1953 naloga povečati kapaciteto proizvodnje skoraj za 50 procentov. Najpoznejše, koncem leta 1953, ko bo začela obratovati Tovarna aluminija v Strnišču, ki bo dnevno trošila 700 ton lignita, mora imeti naš rudnik 750.000 ton letne kapacitete. Za doseg te kapacitete pa sta sedanji izvozni jašek in separacija ozko grlo. Zato moramo do jeseni leta 1953 usposobiti nov jašek v Prelogah za redni izvoz. Ta jašek zamaka podzemeljska voda, ki v zimskih mesecih zmrzuje. Ta led bi resno oviral redni izvoz. Zato se mora jašek osušiti. Polnišča v jami se morajo dokončno opremiti. Zgraditi se mora v jami še pumparnica ter njo opremiti. Jašek in pumparnica pa se mora osigurati od eventualnega vdora vode. Glavni prevoz v jami se bo vršil s pomočjo gumijastih transporterjev, katere bo treba montirati. Na dnevu se bo moralo dokončati sedanjo provizorno separacijo ter samo nakladišče v železniške vagonne. V ta namen se bo zgradilo provizorne bunkerje, ki bodo služili za nakladanje posameznih vrst premoga v vagonne. Dokončati se mora tudi železniška postaja pri novem jašku. Vse to se mora končati do jeseni 1953. leta, da se osigura proizvodnja 750.000 ton in s tem potrebe za leto 1954.

Tudi na sigurnost dela ne smemo pozabiti. Zgradili bomo novo lamparno pri novi kopalnici ter jo opremiti z najmodernejšimi električnimi jamskimi svetilkami. Važnost teh svetilk najbolje poznamo, če pomislimo na vdore plinov, kadar je dobra in sigurna svetilka rudarju v veliko pomoč.

Poleg kapitalne izgradnje ne smemo pozabiti na družbeni standard. Dokončati moramo čimprej začetke stanovanjske hiše in s tem dvigniti življenjsko raven našim tovarišem. Poleg dovršenja začetih hiš bo treba pričeti z gradnjo novih, kajti potrebe so še vedno zelo velike in ne bodo krite s temi stanovanji. V naselju bo pa treba dokončno urediti ulice, kar tudi spada h kulturnemu življenju.

To bi bile glavne naloge, katerih izvršitev zahteva najbližja bodočnost. Poleg teh nalog pa obstajajo še druge daljnosežnejše. Potrebno je temeljito preštudirati problem oplemenjevanja našega lignita ter izdelati potrebne načrte in kalkulacije za sušilnico lignita in nove separacije, ki bodo zadovoljevali zahtevam dokončne izgradnje Tovarne aluminija v Strnišču, Termoelektrarno v Šoštanju ter potrebam delovnega ljudstva po cenem in kvalitetenem kurivu.

Ing. Pipuš Dušan

PLENUM sindikalne podružnice Rudnika Velenje

Sindikalna podružnica rudnika lignita Velenje je sklicala v nedeljo, dne 14. 1. m. svoj plenem. Člani plenuma so dali poročilo o delu svojih odborov in obravnavali celokupno delo svoje podružnice, gospodarsko stanje podjetja in tehnično organizacijo dela v zvezi z občinim zborom.

Po zadnjih podatkih ima podružnica organiziranih 74% zaposlenih ljudi. Od teh je najmanj organiziranih v jami, kar daje slabo sliko nekaterim odborom in jame, ker predsednik jamskega odbora na plenumu sploh ni bil navzoč. Podružnici ni važen samo finančni efekt, temveč ji je važno tudi, da ima organizirane ljudi z visoko politično in gospodarsko zavestjo. Sindikalna podružnica bo lahko delala, če bo prejemala od širokega kroga svojih članov navodila in zdravo kritiko. Upravni odbor podružnice sam ne more vršiti v zadostni meri zadane mo naloge, če nima podpore s strani članstva. Da bi podružnica dvignila zavest delavskega razreda, je organizirala pridobivanje novih članov za časopis »Delavsko enotnost« tako, da je število zrastle na 250 naročnikov. V pogledu higiensko-tehnične zaščite je podružnica organizirala tekmovanje v mesecu novembru, ki je dalo že dobre rezultate. Posebno pazljivo pa polaga podružnica na finančno in gospodarsko stanje podjetja. Po referatih tov. direktorja in šefa računskega sektorja so člani plenuma imeli pred seboj jasno sliko finančnega stanja podjetja. Naloga sindikalne podružnice je, da dela individualno s člani kolektiva in jim prikaže, kako velik pomen ima za gospodarski razvoj rudnika skrajna štednja materiala, delovne sile in mehanizacija. Z mehanizacijo bodo naši delavci dvignili storilnost dela in obenem znižali ceno premoga tako, kot jo zahteva tržišče.

Plenum je razpravljal tudi o prevozu delavcev z avtobusi. Gospodarski račun je namreč pokazal, da je celotni kolektiv obremenjen s tem prevozom mesečno za 250.000 din. Bolje bi bilo, da se tem ljudem nudi stanovanje v bližini rudnika, oni pa, ki posedujejo doma zemljo, pa itak niso odvisni od zasluzka v rudniku. O predlogu Okrajnega sindikalnega sveta Šoštanj, da bi podružnica odvajala 20% pobrane članarine v brezposelni fond, so bili člani mnenja, da bi se vzporedno s tem znižala tudi kvota za republiški odbor

in da naj izdatke sorazmerno trpi podružnica, kot višji forumi.

Plenum je obravnaval vprašanje deputatnega premoga, nagrad za znižanje proizvodnih stroškov tehničnemu osebju in predloge za socialno zavarovanje. Člani so mnenja, da je deputat v naravi težko priborjena pravica rudarjev že iz stare Jugoslavije. Ta deputat se nam šteje v plačilni fond. Zato je potrebno, da podružnica preko Republiškega odbora izposluje povprečje rudarskih plač višje za vrednost deputata. Kar se tiče nagrad tehničnemu osebju pa bo zavzela sindikalna podružnica svoje stališče pri gospodarskem računu predloga za te nagrade. Naloga delegatov v okrajno skupščino socialnega zavarovanja pa je, da izglasujejo za ru-

darje delovno dobo 30 let brez ozira na starost, da teče zavarovalna doba od 14 leta dalje, če je dotični že delal in da se uvedejo družinske pokojnine za žene vdove od 25 leta starosti.

Plenum je razpravljal o stanju kapitalne izgradnje in družbenega standarda, kateri je v Velenju najbolj pereč. Ugotovil je tudi, da je storilnost dela zunanji obratov napram jami precej nizka in da leže v teh storilnostih še velike finančne rezerve.

Tov. tajnik je ob zaključku apeliral na odbornike, da že sedaj pregledajo, kateri tovariši bi prišli v poštev za delo v sindikalni organizaciji prihodnje leto, ker nedelavni odborniki ne morejo koristiti sindikalni organizaciji in kolektivu.

Sever

Skrite finančne rezerve

Ukinitev prevoza v Dolič in Št. Janž

niži od srednjega zasluzka našega rudarja in se suče v mejah od 5.000 do 6.500 din, napram povprečnemu zasluzku rudarja okoli 10.000 din na mesec.

Iz tega sledi, da mora naš odjemalec iz široke potrošnje v mestih žrtvovati letno kar štiri svoje mesečne plače, če hoče oskrbeti svoj dom s potrebno kurjavo. Če pa denarja nima, si premoga kupiti ne more in lahko zmrzuje vso zimo. Pa tudi industrija je prišla bolj ekonomično in racionalno uporabljati premog. Posledica tega je, da dobivajo rudniki vse manj naročil. To nujno izove zmanjšanje proizvodnje in vse, kar je z zmanjšanjem iste v zvezi.

Če hočemo torej, da bomo naš premož prodajali in s tem omogočili, da bo naš rudnik lahko delal s svojo polno zmogljivostjo ter s tem nudil delo in zasluzek našim rudarjem, istočasno pa našim odjemalcem omogočil nakup premoga, se moramo v prvi vrsti boriti za znižanje njegove proizvodnje in s tem prodajne cene. Zato moramo najenergičneje odstranjevati vse tisto, kar nam po nepotrebnem podražuje tona. Ti ukrepi so morda včasih za posameznike, ki razen sebe nočejo videti ničesar drugega, nekoliko boleči, toda na njih se v interesu skupnosti ne moremo in ne smemo ozirati!

Iz teh razlogov je bil izdan tudi sklep o ukinitvi, odnosno omejitvi avtobusnega prometa.

Oglejmo si sedaj finančno sliko avtobusnega prevoza na liniji Velenje—Dolič, ki je dolga 26 km. Ker vozi enkrat dnevno zneso to 52 kilometrov. Če računamo v ceno prevoza vse stroške, potem dobimo na osnovi knjigovodstvenih podatkov, da nas enkratni prevoz delavcev stane 6.730 dinarjev. Za to vožnjo je prijavljenih 103 delavcev. No, in če računamo izostanke, recimo 15%, dobimo, da se vozi dnevno 87 mož. To bi pri 24 voznjah v enem mesecu zneslo na enega potnika 1.848 din. V celoti je primanjkljaj na tej liniji okoli 174.000 dinarjev in se mora od nekd kriti. Od kod, bomo povedali kasneje.

Slična je situacija na progi Velenje—Št. Janž. Enkratna vožnja na tej progi stane 6.647 dinarjev. Kljub znatno manjši kilometraži je vsled obremenitve z dnevnimi soferja, kar znaša z revizijo, akumulacijo in deputatom 57%, cena le nezatno manjša. Potnikov je prijavljenih 95, oziroma, če vzamemo v obzir izostanke, potem se vozi 81 delavcev. Mesečno stane prevoz enega potnika 1.970 dinarjev. Če vsak plača le 250 din, bi znašal primanjkljaj 1.690 dinarjev na moža, odnosno celokupna izguba se po kaže na višino 137.000 dinarjev.

Skupna izguba znaša 276.000 dinarjev, torej več kot četrt milijona mesečno! In kdo to plača, tovariši? Odgovor je kratek in jasen: vsi delavci in uslužbenci našega rudnika, in sicer vsak med nami reci in piši 186 din na mesec. Nikakor ne moremo zagovarjati dejstvo, da vsak član našega kolektiva plača za tiste, ki se vozijo, 186 din. To je nepravilno, to moramo preprečiti. Nihče nima pravice zahtevati, da bi drugi plačevali zanj.

Ugovor, da bi ostali ti ljudje brez posla ne drži, kajti rudnik razpolaga danes s samskimi stanovanji, ki so bila delno prazna.

Toda ukinitvev omenjenih relacij ima še drugo mnogo važnejšo koristno posledico. Kakor smo videli, je na ta način možno mesečno prihraniti 276.000 dinarjev, kar pomeni pri naši mesečni proizvodnji pocenitev 6,50 din za tona. Tu toliko dinarjev, tam zopet nekaj dinarjev in tako bi lahko občutno znižali ceno premogu ter ga zato lažje prodajali.

Pri nas je še mnogo takšnih skritih rezerv. Odkrivajmo jih, na ta način postopno znižujmo ceno našega premoga. S tem bomo izpolnili našo najvažnejšo nalogo v letu 1953.

Ing. F. J.

Lastna previdnost je najboljša varnostna naprava!

MESEC DNI na svetu...

VATIKAN. Imenovanje bivšega zarébskega nadškofa, vojnega zločinca Stepinca za kardinala, je še ena žalitev več. Žalitev žrtv, ki so padle pod noži ustaških klavcev, katerih bodala je blagoslovil ta nadškof.

TUNIS (Afrika). V tej francoski koloniji vre. Njeni prebivalci se že precej časa borijo za osvoboditev izpod jarma. V decembru je bil umorjen vodja tuniških delavcev Ferhat Hašed. Njegova smrt ne bo ustavila narodnoosvobodilni boj tega naroda.

INDIJA. Delegacija te države v Organizaciji združenih narodov je predložila resolucijo za ustavev sovražnosti na Koreji. Sovjetska zveza in njeni sateliti so bili seveda proti tej resoluciji. V decembru je Indijo obiskala naša misija »dobre volje« pod vodstvom ministra Radoljuba Čolakovića. Razgovarjala se je z našimi uglednimi voditelji ter znanstveniki o oblikah sodelovanja za ohranitev miru.

TRST. Italijanski šovinisti so hoteli doseči pri Zavezniški vojski upravi odstranitev dvojezičnih napisov mest Devina, Nabrežje, Štivanja in Sesljana. Sklicevali so se na fašistične zakone, ki so še v veljavi. Čudimo se, da Anglo-ameriška vojska uprava mirno gleda takšno fašistično izživanje.

KOREJA. Korejo je obiskal na svoji inspekciji novozvoljeni predsednik Severne Amerike general Eisenhower. Boji so manjšega značaja. Operacije ovirata zima in sneg.

DUNAJ. V sovjetski coni na Dunaju je bil nekak kongres »pristažev miru« oziroma pristažev Informbiroja. Navdano komedija, ki hoče pokazati, seveda na zunaj, kako je Sovjetska zveza miroljubna. Od kod preti nevarnost vojne vemo prav dobro. Zato ne verjamemo njihovim miroljubnosti, ki je samo na jeziku.

ZDA. Novi predsednik Eisenhower je zmagal na volitvah s 34 milijoni glasov proti demokratskemu kandidatu Stevensonu s 27 milijoni glasov. Truman se polagoma pripravlja na odhod iz predsedniškega mesta. Nj mu prav, da se bo Eisenhower sestel z generalom Mac Arthurjem, ki je bil prvi poveljnik na Koreji, pa ga je Truman odstavil.

Letošnja suša in škoda

Letošnja suša je povzročila našemu narodnemu gospodarstvu ogromno škodo in mu naložila težko breme. Izgubili smo približno 140 milijard dinarjev celotnega nacionalnega dohodka. Lahko rečemo, da je letošnja suša po splošnih številkah mnogo hujska, kot je bila leta 1950. Razlika je samo v tem, da se tedaj nismo mogli opomoči brez zunanje pomoči, dočim bomo letos mogli tudi z lastnimi sredstvi in nakupom pšenice ter koruze preprečiti lakoto.

V Slovaniji suša ni prišla toliko do izraza, ker je le bilo nekoliko dežja, tako da je le nekaj zraslo. Zato so pa

bile mnogo bolj prizadete pokrajine, ki so naša žitnica. Banat, Vojvodina, Srem in Slavonija so bile kot požgane. Pšenica je bila slaba in redka, koruze pa praktično sploh ni bilo.

Zato ne pozabimo v kako težkem položaju se nahajamo. Vsa živila moramo pravilno in racionalno koristiti. Gledati moramo na to, da dvignemo storilnost in pocenimo proizvode. S tem bomo mnogo pripomogli k lažjemu in boljšemu gospodarjenju.

To je naša skupna naloga, skupna za vse državljane.

Nova mehanizacija

Končno je le prispela toliko pričakovana nova mehanizacija. Saj smo imeli in še imamo z našimi starimi stresalkami toliko skrbi in težav, da smo si že pošteno želeli kaj novega, ker ne bo treba za vsako izmeno po večkrat popravljati.

Torej novi verižni transporterji so prišli. Zbrali smo se okrog zabojev, iz katerih so začeli izlagati različne dele — lepo rumeno pobarvanih novih strojev. Nekako z nezaupanjem smo motrili nekam preveč »nežne« žlebove, verige in ostale sestavne dele. Prav radovedni smo bili, kako bodo po njih drseli naši veliki kosi, posebno ksilita, ki so čisto tako veliki, da gredo komaj v jamski voziček.

Zato smo sestavili enega pred materialnim skladiščem in pripeljali do tja nekaj vozičkov rovnega premoga, da bi nove transporterje najprej že na dnevu preizkusili, kako se bodo obnašali pod našim lignitom.

Z ugotovitvami smo bili popolnoma zadovoljni. Transporter je z lahkoto prenašal tudi večje kose, tako da smo bili prepričani, da z njimi ne bo težav, posebno ker bodo morali pri teh transporterjih zaposleni kopači večje kose primerno razkosati.

Po tem preizkusu smo se nato odločili, da bomo transporterje čimprej spravili v jama, da jih pri samem delu v jami še temeljito preizkusimo in premislimo, kako bi nam nova mehanizacija čim več koristila.

V času, ko nova mehanizacija postopoma prihaja in ko jo pričujemo uvažati v jami bi bilo primerno, da spre-

govorimo nekaj besed o pomenu te mehanizacije in odgovorimo na vprašanje, zakaj mehaniziramo.

Mehaniziramo v prvi vrsti zato, da znižamo proizvodne stroške in tako pocenimo naš premog, drugič pa da olajšamo delavcem najtežje fizično delo s strojno silo.

Vsi vemo, da je naš premog v primeri z rjavim premogom mnogo slabše kvalitete, kar je izraženo v mnogo nižji ceni našega premoga. Vsi pa tudi vemo, da moramo pri nas prav tako vsako tonno nakopati in jo spraviti na površino iz jame, kakor pri rjavem premogu. Ako hočemo, da našo tonno lahko ceneje prodamo, kakor je cena rjavega premoga, jo moramo ceneje proizvajati, to se pravi, da mora biti naš učinek večji in poraba materiala nižja. To nam omogočajo posebne odkopne metode, ki se zelo razlikujejo od onih pri rjavem premogu.

V naši jami ni problem priti do premoga, pač pa je problem nastajeni premog čim hitreje spraviti izpod nevarnega, oziroma nestalnega stropa, da nam ga ne zasuje krovina iz starih, že odkopanih etaž.

Zato stremimo za tem, da bi nakladalno delo na odkopu čim bolj mehanizirali ter tako z brzino nakladanja rešili marsikatero tonno premo zasutja, zmanjšali tako odkopne izgube in preprečili tudi preveč hitro ogrevanje spodnjih etaž. Za odvoz in prevoz tako naloženega premoga pa moramo seveda mehanizirati tudi vse odvozne in prevozne poti.

Današnja »mehanizirana« odkopna metoda v dolgih stebrih, katero uporablja odkopna številka 29 in tudi z novo mehanizacijo opremljena odkopna številka 39, le delno zadovoljuje zahtevam. Olajša in pospeši nekoliko nakladanje, povzroča pa ogromne odkopne izgube (60%). Bodočnost rudnika zahteva tako iz ekonomskega, kakor tudi iz varnostnega stališča, da najdemo novo, boljše odkopno metodo, ki bo izdatno pocenila naš premog.

Po teh predhodnih ugotovitvah si pa oglejmo naše transporterje nekoliko bližje, da bomo videli, kaj smemo od njih pričakovati.

Novi, verižni transporterji so prispeli iz Amerike in predstavljajo po svoji konstrukciji idealno odvozno sredstvo iz širokih čel. Kakor je bilo že omenjeno, današnja odkopna metoda še daleč ne more izkoristiti vse razpoložljive kapacitete teh transporterjev, ki je cenjena na 30 ton na uro, oziroma na štih 200 ton. Če računamo, da mora pri normalnih prilikah dati eno ustje, to je 2 moja okrog 40 ton na štih, vidimo, da jo izkoriščamo danes v 20%. To je krivda odkopne metode, ki jo je nujno treba izmenjati.

Predpostavljamo, da bi v najboljšem slučaju produciralo eno ustje, ki mu odvažajo 1 verižni transporter 50 ton, to je 56 vozičkov na izmeno in pogledjmo, kako je z gospodarnostjo te naprave.

Vsak transporter stane (po tečaju 1 dolar je 300 din) 1.600.000 din. Življenjsko dobo vzemimo 5 let. Račun nam pokaže, da bremeni pri obstoječi odkopni metodi skozi dobo 5 let vsako producirano tonno premoga odpis z 8,25 din, vzdrževanje (10%) s 3,48 din in el. energijo za pogon agregata 3,60 din za tonno. K tem stroškom moramo pridati še del stroškov zbiralnega transporterja ter stroške za ventilacijo, kar računamo še z 8 din za tonno.

Skupni stroški, ki torej bremenijo vsako tonno, pridobljeno na mehanizaciji, znašajo 23,33 din za tonno.

Če bi hoteli, da bi nas stal premog na mehanizaciji ravno toliko kakor oni pridobljen ročno, bi morala znašati akordna postavka za 1 tonno premoga 37 din, oziroma za 1 voziček 33 din. Komisija, ki je postavljala akorde za mesec december je določila za voziček iz mehanizacije št. 39 ceno 45 din, kar je celih 12 din pod zgoraj določeno cenno z ozirom na dejstvo, da pri obstoječi odkopni metodi niso krivi delavci, da naprava nj gospodarna.

Iz navedenega bodo prvopisani kopači št. 39 lahko izprevideli, da bo zvišanje akordne postavke zelo težko, oziroma z gospodarskega stališča popolnoma nemogoče.

Vem, da si bo marsikdo mislil, zakaj pa potem uvajamo mehanizacijo, če je z njo producirani premog dražji, kakor na ročnih odkopih pridobljen.

Res je dejstvo, da če ne bomo povišali učinkov na tako višino, da bo premog kljub vsem investicijam in obratovnim stroškom na mehanizaciji cenejši, nima smisla uvajati drage mehanizacije. Da se nam bo mehanizacija izplačala, je v prvi vrsti potrebno dobiti novo odkopno metodo in sicer tako, da bo na en transporter hkrati lahko metalo vsaj 8

Izvoljeni odborniki občine Velenje

1. Krofi Miha, uslužbenec
2. Melanšek Franc, kmet
3. Grebenšek Vinko, delavec
4. Pečecnik Anton, kmet
5. Jenko Ivan, uslužbenec
6. Germadnik Mihael, kmet
7. Skruba Miha, kmet
8. Silih Karel, rudar
9. Hudobreznik Franc, uslužbenec
10. Vrabčič Avgust, uslužbenec
11. Bizjak Ivan, kmet
12. Mravljak Hubert, rudar
13. Verdelj Avgust, uslužbenec
14. Jurič Jože, delavec
15. Plazl Jože, uslužbenec
16. Cevzar Jože, kmet
17. Očepek Avgust, kmet
18. Rudolf Stefan, kovač
19. Herlah Alojz, kmet
20. Sovinek Avgust, delavec
21. Miklavžina Vlado, kmet
22. Britovšek Martin, kmet
23. Kavdik Franc, upokojenec
24. Skrvlovnik Jože, kmet

Izvoljeni odborniki za okrajno skupščino

1. Melanšek Franc, kmet, Velenje
2. Pogorelničnik Jurij, usluž., Velenje
3. Silih Karel st., rudar-upok., Podkraj
4. Ulrih Tone, usluž., okr. Šoštanj
5. Turnšek Jože, usluž., Šalek
6. Cevzar Jože, kmet, St. Bric
7. Lampret Franc, cestar, Paka
8. Britovšek Martin, kmet, Skale
9. Žerjav Baltazar, delavec, St. Janž
10. Skaza Ciril, kmet, St. Iij

do 8 mož, to se pravi, da bo en transporter posluževal vsaj tri do štiri delovišča. (Danes dodajata le dva moža.) V drugi vrsti pa je potrebno, da se delavci nauče pravilno ravnanje in skrbno čuvati mehanizacijo. V srce zaboli človeka, ko vidi, da se valjajo po blatu in v vodi deli te nove mehanizacije, ki je bila za težko prislužen denar kupljena v tujini. Da bo na ta način življenjska doba strojev skrajšana in redno vzdrževanje dražje, ni treba poudarjati. Vsak delavec, ki se količnik zaveda, kaj se pravi gospodariti, bi moral ogorčeno nastopiti proti takemu početju in tako neodgovorne delavce in uslužbence naravnost pognati iz kolektivna.

Zavedati se namreč moramo vsi skupaj, da si bomo zagotovili svoj kos kruha le z vestnim in pravičnim gospodarjenjem. Na vsak kos žice, na vsak tračnik, na vsak košček lesa bo treba paziti, kaj šele na mehanizacijo, ki je vredna milijone.

Zato naj vsakdo, ki bo zaposlen pri strojih, posebno še pri novih, te najsrbneje čuva, saj si z njimi olajša delo in poveča učinek. Korist, ki jo ti stroji ustvarjajo, pa v naši skupnosti pomaga graditi lepšo bodočnost in višji standard vsem delovnim ljudem.

Inž. Mali.

Eksploatacijsko območje in gradnja hišic

Prebivalcem Saleške doline je znano, da je bilo v davnih časih tu jezero. V to jezero so poplave nanosile mnogo rastlinskih snovi, iz katerih je v teku številnih let nastalo naše veliko bogastvo — premog.

Prve ugotovitve nahajališča premoga v Saleški dolini beležimo iz leta 1873. Nato so ugotavljali z globinskim vrtnjem še nadalje in ko je bilo ugotovljeno, da je količina premoga znatna, so pričeli z odpiranjem rudnika. Za delo so bili potrebni ljudje, zato so morali graditi tudi naselje. Gradili so naselja na južni strani proge, ker so vedeli, da se na tem mestu ne nahaja premog. Na severni strani, to je nad premogom, pa je takratna rudarska oblast zabranjevala gradnje, zaradi tega je bilo v letu 1899 določeno eksploatacijsko območje — jamske mere. Od takrat so morali gradbeni interesi podpisovati reverz, da se odpovedujejo odškodnini za škodo, povzročeno na stavbah po odkopavanju v jami. Nekateri graditelji so izvršili gradnje tudi brez podpisanih reverzov, kljub temu, da so bili obveščeni o obsežnosti jamskih mer. Podpise reverzov so odklonili, misleč, da jih s tem ne zadene nobena odgovornost, če se bo hiša porušila zaradi odkopavanja.

Raziskovalna dela v preteklosti so zelo počasi napredovala, zato takratni podjetnik ni imel dovolj podatkov za položev širših jamskih mer. Položene so bile samo od vzvodnega roba kadunje pa do Prelog. Podpisovanje reverzov po rudarskem zakonu je bilo potrebno le na tem delu doline.

Ko pa so začeli temeljite raziskovati premogovni sloj v Saleški dolini, so ugotovili, da je skrita premogovna plast vzdolž vse doline tja do Topolšiče. Ugotovitve tega velikega premogovnega bogastva je bilo naše vodilo, da smo zagospodarili svet LRS za razširitev eksploatacijskega območja (jamske mere), tako da danes obsegajo površino, kakor sledi:

Vzhodna meja poteka od Smartna po cesti preko Konovega, St. Brica do gradu Turn.

Južna meja poteka iz Smartna proti zahodu skozi Staro vas do železniške proge in nato ob njej skozi Pesje, Preloge in Šoštanj ob križišču ceste Metleče — Penk s potokom Topolšičica. Od tu poteka nadalje v ravni črti proti severozahodu do Vesove kapele v St. Florianu.

Zahodna meja (ki je samo domnevna) poteka od Vesove kapele v ravni črti proti severozahodu preko cerkve sv. Jakoba v Topolšiči. Od navedene cerkve gre v isti smeri še severovzhodno okrog 800 metrov.

Severna meja poteka od skrajne severovzhodne točke zahodne meje proti

vzhodu do križišča ceste Šoštanj—Zavodnja s potokom Bečovnico. Od tega lomišča poteka nadalje v ravni črti do gasilskega doma v Gaberkah in od tu do starega rudniškega kamnoloma v Skalrah ter do gradu Turn, kjer se meja eksploatacijskega območja zaključuje z vzhodno.

Dolžina kadunje je potemtakem okrog 8 km dolga in 1,5 km široka, kar da 12 km. Pod to veliko površino je skrita velika količina premoga, kar predstavlja za naše gospodarstvo ogromno bogastvo.

Naš priden in neustrašen rudar je preskrbljen z delom in se mu ni treba bati, da bi zmanjkalo premoga za nas in naše potomce. Srečni in veseli smo, da je v naši dolini tolikšno bogastvo, ki smo ga črpali iz zemeljskih globin, ga pretvarjali v električno in razne kemijske fabrikate. Za vso predvideno potrebo po premogu bo treba precej odkopavati. Po odkopnem premogovnem sloju puščamo na površini sledove. Zemlja se useda in nastajajo razpoke. S strahom jih opazujejo in spremljajo novo nastajajoče od etaže do etaže vsi tisti, katerim se bliža usoda uničenja njihovih domov.

Kadar koli bo naš krepki rudar s krampom udarjal po premogu, ga rušil in odvažal, tam bo tudi še nadalje rušil zemeljsko površino. Nastajale bodo nove razpoke, novi ribniki in na novo se bodo rušile stavbe. Težko bo vsakomur, ki ga bo doletela taka usoda, čaka pa vse tiste, ki bivajo in imajo svoje domove na premogovnem območju, in sicer ene prej, druge pa kasneje.

Na podlagi te velike obsežnosti premogovnega sloja se bo marsikdo vprašal: »Da, kje pa naj potem gradim, če je skoraj vsa dolina ogrožena po odkopavanju premoga?« Da, tako vprašanje je popolnoma utemeljeno in razmišljanja potrebno. O tem, kje je možnost razvoja Saleške doline, to je gradnje stavb, se je razmišljalo pri rudniku, na občini Velenje, Šoštanj, na OLO in celo na Urbanističnem zavodu v Ljubljani.

Zaključek vseh prizadetih je bil, da se na območju nahajajočega se premogovnega sloja ne sme graditi stavb ali komunikacij. Istočasno pa je bil tudi zaključek, da je za rudnik Velenje, kakor tudi za naše rudarje najugodnejši prostor za gradnjo stanovanjskih hiš v Novem Velenju. Ta predlog je bil od rudnika osvojen, osvojili so si ga pa tudi že nekateri rudarji in pričeli z gradnjami v Novem Velenju, kjer se ni treba bati, da bi ga izpodkopal.

Za gradnjo stanovanjskih hiš vzhodno od rudniške kolonije v Novem Velenju

obstoja tozadevni urbanistični načrt, ki se nahaja na občinskem odboru Velenje. Vsi pogoji za gradnje na tem mestu so najugodnejši z ozirom na to, da je v neposredni bližini rudarsko naselje, ki bo imelo center kulturnega izživljanja. Urejen je vodovod, kanalizacija in ceste; vse to je za naselje nujno potrebno. Od teh obstoječih dobrin prednjačijo gradnje na določenem mestu, kajti vse to bodo lahko koristili novi graditelji v svojih domovih.

Važno pa je tudi to, da gradbeni interes na tem gradbenem področju ni obvezan podpisati reverza, da se odpoveduje odškodnini, če jo rudnik povzroča, ker je izven eksploatacijskega območja.

Kakor je že omenjeno, je bil sklep ankete na Urbanističnem zavodu v Ljubljani, da se zabranjuje vsaka gradnja objektov nad premogovnim slojem, se je ta sklep delno spremenil na komisijki razpravi ob priliki določanja eksploatacijskega območja.

Sprememba je nastala v tem, da so zastopniki Gospodarskega sveta LRS dovolili gradnje iz pravnih in tehničnih razlogov tudi na premogovnem področju, pod pogojem, da gradbeni interes podpisuje reverz, s katerim se odpoveduje vsaki odškodnini za povzročeno škodo, ki jo napravi rudnik z odkopavanjem premoga ali pa z razširitvijo obrata. Tako na sodišču podpisano izjavo nato sodišče vknjiži v zemljiško knjigo. Na podlagi sodniško overovljenega podpisa na reverzu šele dobi graditelj gradbeno dovoljenje na OLO. Rudnik Velenje ne more dati nikakih tozadevni časovnih obveznosti, kdaj se bo novozgrajena stavba porušila, ker nihče ne ve in ne more garantirati za potrebo premoga letos, ne za drugo leto, tem manj za pet, deset ali več let. Z ozirom na ta dejstva se ne da predvidevati, kako hitro se bo razvijala odkopna fronta, niti koliko prijemov bi bilo potrebnih za povečanje proizvodnje.

Interes vsakega graditelja naj bo, da si poišče prostor za svoj domek izven premogovnega območja. Lahkomiselno podpisovanje reverzov naj se čim bolj omeji, kajti ko nastopi resen primer poškodbe na stavbi pa vsakdo pozabi na obveznost, ki jo je dal s podpisom reverza. V takem primeru nastopajo prepri v prizadeti družini, sovraštvo nad izvršujočim uslužbenecem rudnika, jok in točenje solza, nezadovoljstvo nad vsem, kot da so mu krivi drugi. Zato pa naj pred podpisom reverza vsakdo dobro premisli, kajti v tem podpisu usodo svojega doma v bližnji ali daljši bodočnosti.

L.

Ekskurzija elektro-strojnega oddelka v Trbovlje

Na iniciativo poslovodje tov. Okorna je naš oddelek zbral denarna sredstva za izvršitev poučnega izleta v Trbovlje. Namen smo imeli ogledati si rudnik in strojno tovarno »Miha Marinko«.

Sklenili smo, da bomo kolektivno naglali premog iz deponije. Naložili smo okoli 3000 vozičkov prahu in za to dobili 45.000 dinarjev. To je popolnoma zadostovalo za izdatke izleta. Tovariša direktorja smo prosili, da bi nam odobril avtobus. Sprva nam ga je odklonil, češ da lahko gremo z vlakom. Ta predlog nismo mogli sprejeti, ker bi nam zveze z vlakom omejile čas za ogled namenjenih podjetij. Končno smo se z direktorjem le pogodili, da bomo plačali za avtobusni prevoz 14.000 din. (Ko bi vsak član našega kolektiva gledal na gospodarjenje, kot naš direktor, bi naš rudnik bolje prosperiral — op. ur.)

Na ekskurzijo smo krenili 30. novembra ob 5. uri zjutraj. Šlo nas je 12 električarjev, 25 ključavničarjev in 2 skladiščarjev. Od povabljenih se je udeležil samo tov. inž. Mali.

Po prihodu v Trbovlje smo si najprej ogledali veličastni spomenik, ki so ga ravno prejšnji dan odkrili. Spomenik prestavlja revolucionarje in rudarje v stavki leta 1922.

Kot prvo smo si ogledali tovarno »Miha Marinko«. Škoda, da ni bila zaradi praznika v pogonu. Tako smo videli samo stroje, ki so pa mirovali. V veliki dvorani je mnogo strojev za obdelovanje, in sicer: skobelni, rezkalni, vrtnali karusel, več vrst stružnic, navadnih, revolverških, polavtomati in avtomati. Videli smo tudi veliki ameriški stroj za serijsko izdelavo zobčanic, švicarski rezkalni stroj, razne stiskalnice itd. V montažni dvorani so imeli izgotovljena dva čistilca za premog, ogrodja za gumijaste trake, tresočja sita za separacije, vitlje in razne večje kose rudarskih strojev. Delajo tudi železno konstrukcijo za stredo svoje tovarne. Gradijo novi dve dvorani v velikosti 100 × 20 m.

Po ogledu tovarne smo se podali na rudnik. Ogledali smo si zahodni obrat

Kortnik Rudolf.

Stanovanja = naš največji problem

Gradili bomo enostanovanjske družinske hišice ob materialni podpori rudnika

Premogovne rezerve našega rudnika so tolike, da je popolnoma upravičeno vlagati v investicije toliko denarja in dela. Razširitev rudnika, povečanje proizvodnje na 5000 ton dnevno, ureditev naprav za sušenje premoga, termoelektrarna v Soštanju in verjetno tudi kemični kombinat, vse to so objekti, ki se deloma že grade, oziroma se jih, deloma še namerava zgraditi. Na mestu malega zakotnega rudnika bo tukaj zraslo veliko podjetje in poleg tega novo mesto delavcev, ustvarjalcev nove socialistične Jugoslavije.

Danes, ko se že veliki načrt razvoja Saleške doline deloma uresničuje, občutimo prav resno pomanjkanje človeku primernih stanovanj, še bolj pa stanovanj, kakršna mora imeti človek v socialistični državi.

Naša ljudska oblast je posvetila temu vprašanju največjo skrb, saj je le tako moglo zrasti Novo Velenje, na katerega smo res lahko ponosni. Toda kljub vsem naporom in prizadevanju, da se zgradi dovolj stanovanjskih zgradb (tako imenovani družbeni standard), je bil razvoj rudnika hitrejši kot pa graditev stanovanj. Današnje pomanjkanje je eno naših najbolj perečih nerešenih vprašanj.

V najslabših stanovanjskih prilikah žive tiste družine naših delavcev, ki so zaradi težke situacije, v kateri se nahajamo, prisiljeni bivati v rudniških barakah. Teh družin je 125. Kakšno je to življenje, nam ni treba opisovati, saj ga imamo dnevno pred očmi. Poleg pomanjkanja najmanjše udobnosti so ta stanovanja poleti vroča, pozimi hladna, kadar pada dež, je treba spet in spet popravljati streho in tudi nehigienična so. Treba je dati priznanje tem ljudem, ki tako potrpežljivo prenašajo to breme in čakajo boljših stanovanj.

Nič dosti boljše niso razmere, v katerih stanujejo tovariši na velenjskem gradu, na Turnu in Gorici. Teh družin je okrog 30. Prebivalci Herbersteina se pa morajo izseliti, ker mislijo v tem gradu osnovati dom za onemogle. Če vse te številke seštejemo, vidimo, da znaša število tistih družin, ki jih je treba v bližnji bodočnosti čimprej preseliti, okrog 170, ali če računamo, da ima vsaka družina povprečno štiri člane, bi znašalo 680 ljudi.

Toda s tem vprašanje stanovanjske stiske pri nas še ni dovolj osvetljeno. Ne smemo pozabiti, koliko ljudi in družin je nastanjenih v raznih stanovanjih, ki so nezdrava in tesna. Teh je precej v starem Velenju. Tudi tem bo treba nuditi v bodočnosti boljša stanovanja. Ne smemo pozabiti, da se morajo zaradi tega tudi ostali prebivalci stiskati v stanovanjih. Vsega skupaj bi bilo torej na osnovi teh podatkov okrog 200 družin, ki žive v neodgovarajočih stanovanjskih prilikah.

Stanovanjska stiska se je reševala postopoma in je bilo poleg zgrajenih stanovanjskih objektov v letu 1951 odobrenih za gradnjo stanovanj v letu 1952 nadaljnjih 211 milijonov dinarjev. Za leto 1953 pa je predvidenih še 220 milijonov dinarjev. V letu 1952 bi moralo biti gotovih 33 stanovanj, v letu 1953 pa izgotovljenih 87 stanovanj. Ob koncu leta 1953 bi torej bilo 120 novih stanovanj.

Kakor smo videli, znašajo naše potrebe okrog 200 stanovanj in bi nam jih primanjkovalo torej še 80 ali v denarju izraženo 290 milijonov dinarjev. Ne moremo upati, da bi mogla dati država toliko denarja, kajti suša nam je povzročila toliko škode, da so državni krediti, namenjeni v te svrhe, izčrpani oziroma uporabljeni za zagotovitev življenjskega standarda.

Vendar obstaja še ena možnost rešitve tega vprašanja.

Vsi vemo, da sme rudnik z 2,8% od vplačane akumulacije svobodno razpolagati. To je tako imenovani fond za prosto razpolaganje, ki bo do konca leta znašal okrog 20 milijonov dinarjev. Ta vsota je z ozirom na zgoraj izraženo potrebo vsekakor premajhna. Vendar jo lahko zelo dobro izkoristimo. Znan nam je volja naših delavcev za graditev lastnih družinskih hišic. Mnogi od teh imajo nabavljenega že precej materiala in prihranjenega nekaj denarja v ta namen. Ali ne bi najbolj enostavno tem tovarišem omogočiti, da si zgrade svoje hišice in na ta način napravijo v

dosedanjih stanovanjih prostor drugim. Tisti, ki zidajo hišo, velik del težkih del opravijo sami s pomočjo družine in prijateljev. Poleg tega jim pa ni treba plačati akumulacije. Tako hišica stane okoli 1 milijon 200 tisoč dinarjev.

Če bi torej delavski svet našega rudnika odobril, da se iz fonda za prosto razpolaganje odobri recimo 10 milijonov dinarjev, bi nam bilo s tem denarjem omogočeno nakupiti materiala za 20 do 30 enostanovanjskih hišic ter ga interesentom darovati.

Pogoji, pod katerimi bi se pomoč dodelila, bi bili v glavnem naslednji: interesent, ki mora biti uslužben pri rudniku, prejme od rudnika potrebni oziroma manjkajoči material brezplačno. Ob tem sprejme obveznost, da bo hišico zgradil v letu 1953. Hišico ne bi smel prodati, razen rudarju, in to pod pogojem, da povrne rudniku darovano vsoto. Lastnik bo dolžan hišico vzdrževati na lastne stroške.

V ostalem bi bilo potrebno te pogoje še podrobneje obdelati. Vabimo vse naše čitatelje, da nam dostavijo svoje mišljenja o omenjenem vprašanju.

Morda bi se nam zdelo krivično in nepravilno, da bi samo nekateri tovariši dobili za okrog 300 do 500 tisoč dinarjev materiala brezplačno, drugi pa ničesar. Vendar, če stvar dobro premislimo, vidimo, da je ta pomoč dodeljena pod takšnimi pogoji, ki izključujejo kakršne koli špekulacije.

Ne smemo pozabiti še na en, da ne rečemo najvažnejši moment. Uvodoma smo omenili, da stane eno rudniško stanovanje v novosezidani koloniji povprečno 3,600.000 din. Pri 5% obrestih bi znašali letni odpisi za eno stanovanje, če mu računamo življenjsko dobo 50 let, nekako 197.000 din, kar pomeni, da bi vsakdo moral plačati stroške gradnje stanovanj z najemninami. Pripomniti moramo, da pri tem stroškov za vzdrževanje sploh nismo upoštevali.

PO „OPERACIJI“

Do nedavnega so v Saleški dolini životarile manjše dramske skupine, ki so dajale bolj ali manj uspele odrske prireditve. Vse pa so imele poleg drugih težav seveda tudi finančne, da je bila oprema odra in igralcev največji problem. Društva so najraje nastopala v Rudarskem domu, ki je zaradi svoje prostornosti lahko sprejel vse, ki so se zanimali za dramsko delo. Obilni obiski so večkrat zelo opomogli majavo finančno stanje posameznih društev, često pa publiko niso nudili tistega, kar je od igralcev pričakovala. Porodila se je zamisel, strniti sve igralske družine v eno močno skupino pod okriljem »Svobode«, ki bi bila dovolj močno jamstvo za uspešen razvoj ne samo odrske umetnosti, temveč splošnega kulturno-umetniškega izživljanja Saleške doline. Medtem je »Svoboda« uredila notranjost tako imenovane »kinodvorane«, jo opremila z okusnimi draperijami, novimi stoli, razsvetljavo, parketom in preprogami. Nova zavesa iz težkega baržuna daje dvorani vtis razkošja mestnih dvor, da so rudarji ob prvem obisku nekoliko nesigurno sedali v nove fotelje, kakor da so zašli pogrešno in nepovabljeni v dvorano iz pravljice. Uprava rudnika, ki je že tako doprinesla levji delež k opremitvi novega »Doma Svobode«, je pripomogla dvorani tudi do nove kinoparavature domače proizvodnje »Iskra« v Kranju, kar je pripomoglo do predvajanja kvalitetnejših filmov, in hvalni obiskovalci dan za dnem polnijo dvorano, na katero so ponosni.

Medtem so se fuzionirale dramske skupine Saleške doline. Zelja voditelj je bila — dati čimveč novega. Pojavile so se osebe, doslej v odrskem delu nepoznane, ki so poskušale uveljaviti se bodisi kot igralci, režiserji ali pa celo kot ustvarjalci novih odrskih del. Tako smo dobili prvi uspešni polkuz domačega dela »Brigada prihaja«, v katerem se je z dosti uspeha pokazal avtor in režiser tov. Furlan in delo uprizoril na prostem na velenjskem gradu. Delo samo ima sicer začetniške pomanjkljivosti, v glavnem pa so igralci podali celotno vsebino živo in neprisljano in je tudi publika igro lepo sprejela in nagradila s ploskanjem, kar je sicer redko pri velenjski publikii sploh.

Po tem prvem delu, ki smo ga videli na prostem, smo mišljenja, da bi bilo škoda, če bi tov. Furlan svoje udejstvovanje pri novih dramskih delih opustil in se morda celo posvetil samo enostranski dejavnosti režije. Prav slovenski rudarski revirji danes pogrešajo odrskih del iz lastnega okolja in prepričani smo, da bi se dalo v tej smeri marsikaj napraviti in prikazati rudarju njega samega na odru.

Tudi med igralci so se pojavile nove osebe z veliko smisla za odrsko umetnost. Čeprav so že prvi uspehi lepi, smo vendar prepričani, da visi tudi v Velenju — kakor povsod pri diletantskih odrh — teža vsega dela na eni ali dveh osehah, navadno na režiserju, ki pa sam navadno ne zmore vsega. Prepričani

smo, da bi kratek kurz s temeljito pripravljeno predavanji starejših igralcev mestnih gledališč bližnjega Celja, morda Maribora ali Ljubljane mnogo pripomogel glumi, izgovarjavi in sproščenosti na odru sploh, ne samo mlajšim igralcem, ampak tudi tistim, ki so se že uveljavili na odrskih deskah. Enako dobrodošla bi bila šola za šminkanje, opremo kostumov, da bi vsak igralec lahko opravil samega sebe. In končno par dobrih nasvetov tudi režiserju, scenaristom ne bi bilo odveč in bi prav gotovo pripomogle do uspešnejšega delovanja v odrski umetnosti.

Za to sezono, si je »Svoboda« izbrala dober program — pet premier, med njimi kot prvo »Operacijo« mlade domače pisateljice M. Pucove. Snov je zajeta iz narodnosvobodilne vojne na Slovenskem in v dramskem zapletu kaže vso tisto težo, ki se je zaradi narodne neskladnosti zblila nad slovensko ljudstvo. Igra je bila na naših odrh že večkrat predvajana — lani so jo predvajali celo v Soštanju člani celjskega mestnega gledališča. Disciplina vseh igralcev te igre je v mnogem olajšala delo režiserju tov. Furlanu, ki je imel poleg vseh težav tudi sam eno izmed glavnih vlog — župnika Klavore. Splošno je bila igra podana dobro, dejanja so se odvijala v resnični živahnosti, v kateri sta bila glavna nosilca dr. Donat in mlada asistentka dr. Remetova, kot nosilca napredne miselnosti na eni strani, na drugi strani pa stari šarlatan dr. Ratek, ki mu je za cilj samo denar in je zato tudi do okupatorja sila ljubeznav gospod. Ta odnos mu daje sigurne pozicije in lepe zaslužke. Nad vsem tem okoljem visi pronicavo oko bolniškega župnika Klavore, ki mu je več za politično življenje v okupirani slovenski bolnici, kakor za njegovo dušno-pastirsko službo. Med obema niha ljubezensko razdvojen dr. Romihova, ki iz blazne ljubosumnosti končno izda Klavori sluteno skrivnost povezanosti mladega dr. Donata s partizanom Kostjo in preko njega z novimi svobodnimi idejami mlade dr. Permetove, kar je seveda za reakcionarnega Klavore dovolj, da se zave »tu sem sedaj jaz gospodar« in kot tak pošlje vse »zarotnike« na tisto žalostno pot, po kateri so romali tisoči Slovencev skozi mučilnice v smrt. Kljub težkim zahtevam, ki jih je igra zahtevala, so igralci uspešno podali komad, ga dobro našudirali in skušali vsak svoj lik izoblikovati čimbolj resnično, kar jim je v veliki meri tudi uspelo. Prepričevalna sta bila lika obih usmiljen, ki lepo kažeta tudi razdvojenost samostanskega življenja. Posebej naj omenim dr. Romihovo, ki je imela težko in nehalno nalogo, ki jo publika tembolj sovražila, čim bolj uspešno svojo vlogo podaja. Kot igralka je bila zelo neprilodna in tuja v intimnih scenah, ki niso bile pri njej prav nič doživete in slabo podane. Ta primer posebej omenjam, ker ni osamljen, ampak je to splošna pojava na velenjskem odru, da so vse slične scene odločno slabo podane, navadno obojestransko tako, da dobi gle-

Popolnoma drugačna slika je pa pri gradnji individualnih hišic. Če bi podjetje dalo vsakemu zainteresovanu materiala v vrednosti 500.000 din, potem bi pri istih pogojih znašali letni odpisi 27.300 dinarjev. To bi mesečno znašalo samo 2270 din, kar je v primeri s prej omenjenim za 86% ceneje.

Za 80 trenutno potrebnih stanovanj bi na ta način potrebovali 30 do 40 milijonov dinarjev in ne 290 milijonov, če bi gradili stanovanjske bloke, kot jih je doslej drago gradil »Gradis«. Ker tudi vsote 40 milijonov ne moremo ustvariti v enem letu, bi bilo potrebno vso akcijo razdeliti na dve do tri leta in tako postopoma, a najkasneje do leta 1955 opraviti stanovanjsko krizo pri nas.

S tem bi bilo dokazano, da če se dá interesentom brezplačna pomoč, da se ne dela krivice nikomur, temveč se nasprotno prihrani državi ogromne vsote. V našem primeru 250 milijonov dinarjev, kar je vsekakor ogromen doprinos skupnosti. Poleg tega pa bi se likvidirala stanovanjska kriza.

O tem predlogu, ki ga je iznesel tov. direktor Zgank, prosimo čitatelje, naj razmislijo in dostavijo uredništvu našega časopisa svoje mišljenje. I. F. J.

Grčar Jakob
predsednik Delavskega sveta

dalec vtis, da se igralec boji mame, ki gleda in prisluškuje iz parterja. Isti vtis sem imel tudi pri dr. Romihovi, saj moram priznati, da je bila igralka za razred boljša, živa in resnična, čim je prišla iz težav romantične sentimentalnosti, ob pojavu tretje osebe, ali da je ostala sama na odru.

Igra je bila predvajana dvakrat in moramo priznati, da ni doživela tistega priznanja, ki ga je zaslužila. To se da opravičiti s tem, da je bila igra že predvajana v Soštanju in je bila večini gledalcev že znana. Obenem pa moramo priznati, da si naša publika želi bolj veselih iger, ki potegnejo iz resne vsakdanjosti vsaj za kratek čas v svet smeha in dobre volje.

Se besedo o naši gledališki publikii. Kot malokatero podeželsko gledališče se Velenje lahko pohvali z dobro publikii, ki bo ob količiki dobri igri do zadnjega napolnila dvorano. Ni ji žal niti časa, niti dolge poti, niti denarja. Pri-

znati pa moramo tudi, da odklanja kar ji ni všeč, da se ne da voditi za nos in ima izgrajen svoj okus za odrske predstave, kar so morali okusiti mariborčani, ki so z dvema veselima večeroma odbili večino velenjske publike. Eno slabo stran pa naša publika vendar ima, redko namreč nagradi igralce s ploskanjem, čeprav je z njimi in s komadom zelo zadovoljna. Kot smo povedali iskreno tako o igralcih, naj jo povemo tudi o publikii. Igralcu je aplavz (ploskanje) edina nagrada za ves njegov trud, po tem tudi igralec ceni koliko je njegova igra zadovoljila občinstvo. Zato: vsakemu, kar mu gre!

Trenutno pripravljamo »Svoboda« za naše najmlajše »Snegljčice« v režiji tov. Majerholdove, ki ji bo sledil »Stilomski župan«, temu pa »Veseli vojak Svejke«. Morda dobimo še kakšno gostovanje, da bomo skušali dati našemu rudarju po njegovem težkem delu tudi poučno razvedrilo.

TRGOVINA

s pogrebi in porokami

Paški Kozjak je znan po borbah Stirlinjske divizije, ki jih je vodila na tem vrhu z Nemci v zimi leta 1944. Kmetje, ki imajo tod razsejane domačije, so za časa narodnosvobodilne borbe iz svojih bornih zalog prehranjevali partizanske borce. Mnogo fantov iz teh kmetij se je borilo v vrstah narodne vojske in precej deklet je vršilo kurirsko službo.

Na Kozjaku se nahaja v višini 1.000 metrov cerkev, šola in planinsko zavetišče ter spomenik Zveze borcev iz Slovenj Gradca, v spomin na borbo XIV. divizije.

Cerkev je podružnica fare Dobrna. Vsako drugo nedeljo prihaja sem maševati župnik iz Dobrne. Ta mož je zelo hud. V cerkvi rohani od jeze, ker ljudje slabo obiskujejo cerkev. Posebno je hud na mladino, za katero pravi, da je pokvarjena, ker noče hoditi k maši. Vseled tega se ga ljudje izogibajo in ga nimajo nič kaj v čisljih. Pa ne samo zaradi zmerjanja, tudi za druge stvari. Le verjemite, da se Kozjačani ne dajo več izkoriščati. Ti časi so minili, to dobro vedo. Zato so se borili. Toda gospod župnik ne misli tako. Hoče se mu izkorističevanja. Za poroko računa 2.000 dinarjev, za pogreb pa ravno toliko. Tudi pot si posebej zaračuna. Ljudje se vse življenje pehajo na borni zemlji, ko pa se poslovijo od sveta, jih ta gospod za tako drag denar pokoplje. To je grdo in daleč od tiste tako imenovane in tisočkrat ponavljane »krščanske ljubezni«.

Pa tudi v druge stvari se meša ta mož. Najbrž ne more pozabiti tistih časov, ko so gospodje v talarju bili nemejani gospodarji na vasi. Celu planinska postojanka mu je na poti. Zahteval je, da se gostom ne sme streči v koči v času, ko se služi v cerkvi maša.

Oglašujte v našem listu

z ozirom na rudarsko odkopno področje, ki sega vse do roba soštanjskega mesta, omejeno.

Toda Svet po svojem preudarku zankrat ni dovolil otvoritve 5. razreda, ker za to še ne obstajajo objektivni pogoji niti v Velenju niti kje drugje v okraju.

Povejte pa — na koncu koncev — kam s 5. razredom gimnazije v Velenju, če bi se v jeseni otvoril. V dosedanje šolske prostore ne bi bilo mogoče, ker ne ustrezajo niti za obstoječe razrede osnovne šole in nižje gimnazije. Kam?

V vilo Bianco? Vprašajmo se, koliko bi stala ureditev te stare hiše, tako da bi ustrezala vsaj nekoliko šolskim zahtevam? Dvomljivo je, če bi otvoritev šole v teh prostorih dovolili merodajni organi. Kdo bi tedaj odgovarjal za nepremišljeni korak? Kdo drugi kot Svet!

Jaz sem prvi za to, da bo višja gimnazija v okraju in to v Velenju. Toda zavedam se, da je treba najprej ustvariti

bodisi če hočete kaj prodati, kupiti ali ste kaj izgubili. Vse vrste oglasov sprejemamo. Prepričali se boste, da bodo uspešni.

Narod si bo sodbo pisal sam, ne frak mu je ne bo in ne talar.

Tuje države želijo kupiti pri nas

Anglija: keramične zidne ploščice, sanitarne proizvode za gospodinjstvo, česen.

Nemčija: cement, fižol, grah, lečo, seme za oljarice.

Svica: ščetine, dlako in proizvode iz dlake (klobučevino), azbestne plošče.

Turčija: cement, steklo, telefonske in radio dele, tekstil, polivinil, medeninaste cevi, les, ribiške mreže.

Amerika (ZDA): igrače, športne predmete, orodje, kemikalije.

Finska: kalcirano sodo.

Grčija: volno.

Italija: les, živino, konje.

Paragvaj: kmetijske stroje, orodje.

Trst: zdravila.

Ali je mogoče otvoriti 5. razred gimnazije v Velenju

Odgovor inž. Sinkovcu in prizadetim

Ni najbrž človeka v Velenju, ki se ne bi živo zanimal za možnost otvoritve 5. razreda gimnazije v Velenju v šolskem letu 1953/54. S tem bi ne samo naše mesto, temveč tudi okraj pridobil višjo gimnazijo, ki bi služila dijakom iz Zgornje Savinjske doline vse od Logarske doline pa do Polzele, od Slovenjega Gradca pa do Dobrne, Saleški in Zadrečki dolini. To vprašanje je postalo še bolj zanimivo, ko so zainteresirani zvedeli za sklep okrajnega Sveta za prosveto. Tega so seveda, kot je pri nekaterih prirojena ali zlonamerna naveda, napraviti iz belega črna ali iz muhe slona, tudi čisto napačno tolmáčili. Po zaslugi teh in takšnih se je po

Velenju bliskovito razneslo, da gimnazije v Velenju ne bo, temveč da bo za gotovo v Soštanju, ker je predsednik Sveta padel pod vpliv Soštančanov itd. Tovariš inženir me je ogorčen vprašal, kako je to mogoče, da se je to tako zgodilo. Seveda vse skupaj ni res. Svet za prosveto v prvi vrsti ni nikakršna »lokalopatriotova«, ne velenjskih in ne soštanjskih. Popolnoma zgrešeno bi bilo, če bi to bil in bi bil vsega obsojanja vreden. Kolikor mi je znano, se je doslej trudil vsak problem reševati na osnovi polnopravnega soddločanja vseh članov Sveta. Vsako zlonamerno podtikanje in destruktivna kritika bi rušila avtoriteto ter ustvarjalo nezaupanje.

Vprašanje višje gimnazije v okraju je pravzaprav sprožila občina Soštanj, tako za njo pa velenjska občina. Svet za kulturo in prosveto OLO Soštanj je to vprašanje poveril v razpravljanje svemu odboru za šolstvo. Ta je po izvršitvi ankete in temeljite analize pogojev za ustanovitev višje gimnazije v okraju izdelal predlog, ki ga je predložil Svetu v odločitev. Predlog pravi, da je potrebno ustanoviti višjo gimnazijo. Iz več ozirov je bil za to, da se ustanovi v Velenju, ker je tu industrija in se bo to mesto razvijalo. Medtem ko mesto Soštanj ne bi moglo nuditi za postavitve gimnazijskega poslopja ustrežajočega mesta, ker je njegovo širjenje

osnovne materialne pogoje za njen obstoj, potem šele pričeti s poukom. O tem naj razmišljajo vsi prebivalci okraja, okrajna skupščina, posebno pa občina Velenje. Treba bo hkrati reševati vprašanje ureditve ustrežajoče osnovne šole, nato pa ustrežajoče gimnazije z internatom za oddaljene dijake.

S tem sklepom, ki je dvignil prah, so dane v Velenju vse možnosti in vrata so odprta na stečaj in to prav našemu mestu, ki ima zelo ugodno perspektivo razvoja. Pojdimo za vzgledom Soštanja, ki modro molči in bo prizidal 7 prostorov k zgradbi nižje gimnazije, pa tudi mi nekaj pokrenimo. Sezidajmo poslopje! Gimnazija bo v Velenju, če bomo vsi poprijeli in prispevali k njeni zgraditvi. Novemu občinskemu odboru naj bo to naloga, v katero bo moral ugrizniti.

O tem naj razmišljajo vsi preudarni in resni ljudje Velenja.

Furlan.

Napredovanje KDZ Šalek

Šaleška dolina se v zadnjem času vedno bolj osvetljuje v naši javnosti po svojih naravnih bogastvih in prirodnih lepota. V prejšnjih časih se je to ime in kraji v njej le poredko slišalo razen v šolah pri zemljepis. Po osvoboditvi pa so kraji Šaleške doline znani širom naše domovine. Velenje in Soštanj sta postala važni industrijski točki z otvoritvijo novega rudnika in gradnjo nove termoelektrarne. Razvijanje te industrije predvideva tudi porast prebivalstva, ki bo trošilo vedno več življenjskih artiklov. Kmetijske delovne zadruge v tej dolini bodo morale tozadevno odigrati precejšnjo vlogo v preskrbi ljudi s sočivjem in zelenjavo. KDZ Šalek je to potrebo že uvidela in pričela urejevati zelenjadne vrtove, malinski nasad in najvažnejše, to je plantažni nasad sadnega drevoja.

Sadovnjak bo obsegal ca. 13 ha površine s ca. 1.200 drevesi. Uprava KDZ Šalek je za to veliko delo naprosila agronomsko strokovnjaka, sadjarja tov. ing. Lipovec Janka iz sadjarskega instituta v Mariboru. Izdelal je potrebne načrte za nasad in dal strokovna navodila za sajenje, gnojenje in nego dreves. Ta ogromni nasad se bo uredil na Tičnici, t. j. vzhodno od našega rudnika. Drevec ne bo nasajeno v vrste na vse strani kot na primer hmelj, temveč po višinskih črtah tako, da bo nastopajoča voda po terasah lahko odtekala v obcestni jarek, ki bo uredjen ob novo zgrajeni poljski cesti čez Tičnico. Ta cesta bo celotno 13-hektarsko površino razdelila na približno 3 enake obdelovalne pasove, kajti v tem sadovnjaku bo potrebno mnogo nege in obdelovanja, da bo čimprej koristil zadrugi in našemu prebivalstvu. Obdelovanje se bo vršilo s traktorji, kajti začetna dela v tem plantažnem nasadu so rigolanje dvo-metrskih pasov, po katerih se bodo potem nasajala mlada drevesa. Rigolajo se bo tako, da se bodo prve brazde pasu orale 70 cm globoko in 50 cm široko, vsako nadaljnjo pa malo plitveje pri čemer bodo nastale male terase, zgornja pa bo služila kot odvodni kanal ob večjih padavinah. Tako nastale terase se bodo nekaj let gnojile in orale, da se drevo dobro razvije pri zadostni hrani, ko pa bodo drevesa dovolj močna za proizvodnjo, se bodo te terase spremenile v pobočja, medvrstni prostor pa v nove terase, ki bodo lahko obdelovalna zemlja ali pa kakovostni travnik, tako da bo zemlja dvostransko izkoriščana. Pri tehnični izvedbi tega novega plantažnega nasada pa bo v vsestransko pomoč inž. agronom tov. Legiševa, uslužbenka OZKZ v Smartnem ob Paki. Novo urejeni sadovnjak nam bo v kmetijskem pogledu v ponos, kakor so nam v ponos naši industrijski objekti. Uverjeni smo lahko, da bomo v dobi 8—10 let vsi rudarji polno preskrbljeni s sadjem, da nam potem ne bo treba več prosjati v bližnjih vaseh za par kilogramov jabolk. Z ureditvijo tega sadovnjaka nam bo dana možnost nabave dobrih

jabolk in upamo, po konkurenčnih cenah z razliko od cen, katere držijo po okoliških vaseh.

Pozdravljamo take in podobne širokopolne ukrepe v socialističnem kmetijstvu, kajti državni in zadrugi kmetijski sektor nam bo poskrbel s svojim napredovanjem glavni del življenjskih artiklov, zato je dolžnost nas vseh, da ga podpiramo in gremo vsestransko v pomoč do našega končnega cilja — zgraditve socializma v naši domovini.

L.

Sličice z volišč

Prav lepa so stanovanja v rudniški koloniji. V takem lepem stanovanju stanuje tovariš Z. Na dan volitev je odšel z ženo nekam na obisk. Seveda je bil opravičeno ali neopravičeno odsoten. Kakor se vzame, oziroma to je bila stvar volilne komisije. Doma je ostala samo gospodična hčerka. Ker je dolgo ni bilo na volišče so šli nekateri zaskrbljeni aktivisti obiskati to gospodično in jo opomniti, da se nahaja volišče samo nekoliko korakov od stanovanja. Toda gospodična je bila takrat zelo neprijazna. Demokratično si je pač po svoje tolažila, češ, da ni nikjer zapisano, da se mora iti voliti, da to ni nikjer na svetu. Seveda ljudska oblast pa »mora« dati takšnim lepa in udobna stanovanja.

O, gospodična, naj te rdečica obje, naj te bo sram zato, ker ne znaš ceniti naporov delovnih ljudi od katerih bi marsikateri prav rad zamenjal svoje stanovanje (morda v baraki) za tvoje.

Vsa čast upokojencem, ki so na volišča prišli v ranih urah in to sto odstotno. Marsikateri star možakar je korajžno stopal proti oddaljenemu volišču. To pot ga nista ovirala niti nahuha niti revmatizem.

Križi in težave. V volilni komisiji je res težko biti, posebno pa če imaš opravka s križi. Težave pa kar same

Nekateri se boje konkurence

Star pregovor pravi: »Dobro blago se samo hvali!« Tako je sedaj tudi v Pesju, kjer so žene na sestanku sklenile, da bi bilo potrebno velenjski pekarni čutiti zdravo konkurenco na ta način, da bi se v prodajalni v Pesjem prodajal kruh iz pekarnice Soštanj. Seveda se s to konkurenco ni strinjal upravnik velenjske pekarnice. Način, ki ga je uporabil, da bi zatrl konkurenco je bil obsojanja vreden. Ta mož je enostavno privedel v lokal v Pesjem nekoga tovariša iz občine Velenje in miličnika, katerim je pač moral dati napačne infor-

macije, ker so zahtevali, da se kruh iz prodajalne zmeče v vežo in lokal enostavno zaklene. Kruh je sicer ostal v prodajalni, tov. upravnik pa je dosegel, da se je lokal zaklenil, misleč s tem, da se je rešil neljube konkurence.

Rudnik je prodal konje

Na hitri pogled se bo marsikomu zdel gornji naslov brezpomenen. Toda med kolektivom se o tej stvari precej govori. Zakaj je rudnik prodal konje? Takoj vam bomo odgovorili.

V akciji za znižanje proizvodnih stroškov in pocenitev premoaga, je Delavski svet rudnika pregledal vse možnosti, katere bi vplivale na omenjeno. Nerenabilnost konjskega hleva je narekovala likvidiranje istega. Mesečni stroški so znašali 75.000 dinarjev ali letno skoraj 1 milijon. Konji niso bili v prometu dovolj izkoriščani. Vse skupaj je bila dediščina prejšnjih časov in to zelo draga in nekoristna dediščina.

Najbolj vneti kritika sta bila pač kočijaž, ki je poleg pokojnine dobival še plačo in seveda še poleg tega imel

Vendar se je zmotil. Po intervenciji prizadetih in po razjasnitvi položaja na merodajnem mestu, je moral upravnik vrniti ključ prodajalne, da se je lahko vršila v Pesjem nemotena prodaja kruha.

Upamo, da sedaj, ko bodo pekarnice peklo enoten kruh, ne bo take razlike v kvaliteti, kot je bila doslej.

Sever

stranski zaslužek s prevozi porok, krstov itd., drugi pa je kovač, kateremu je najbrž žal, da ne bo več konjev koval.

Konji so bili lahki, zato se jih ni moglo porabiti za težja dela. Tudi njih vrednost je bila nizka? Vsako odlasnanje za njih prodajo bi zahtevalo znova in znova znatne stroške, ki bi šli na breme vsega kolektiva.

GASILSTVO Rudnika Velenje

Ze 20 let vrši svojo nalogo Prosto-voljno gasilsko društvo rudnika Velenje.

Uničujoči požar je že večkrat posegel v premoženje našega kolektiva, toda budno oko ter stalna pripravljenost je hitro obračunala s svojim sovražnikom.

Gasilstvo rudnika Velenje je obhajalo 20-letnico svojega obstoja. Razvilo je svoj društveni prapor, katerega mu je poklonil sindikat rudnika, odkrilo je spominsko ploščo članom društva.

Društvo skrbi za strokovni dvig članstva, urejuje požarno-varnostne naprave ter skrbi za koordinacijo s podjetjem, obratovodstvom in ostalimi oddelki podjetja. Preprečevanje požarov na naših obratih je dolžnost slehernega člana kolektiva, s čemer se še ne moremo pohvaliti.

Na tem polju bomo morali situacijo izboljšati, ker je naš rudnik še v razvoju in je možnost izbruha požarov tudi večja. Najmočnejše orodje v borbi proti uničevalcu premoženja delovnega ljudstva je dobra preventivna služba, ki jo bomo s pomočjo uprave podjetja, obratovodje in sindikalne organizacije znatno izboljšali.

Izhajanje »Velenjskega rudarja« toplo pozdravljamo, ter bomo potom istega poznali člane našega kolektiva z našo problematiko.

hi

Nekaj novega bi bila v Velenju vzgoja posvetovalnica. Kako hvaležni bi bili starši, ki si večkrat ne vedo pomagati. Kadar naletijo na težave pri vzgoji. Koliko bi bilo napravljene v smeri pravilne vzgoje, če bi imeli tako posvetovalnico. Po ne morda v tem smislu, kot je otroška posvetovalnica. Ne! Morda pa o oblikah pozneje, ko bo, oziroma, če bo društvo ustanovljeno.

Ali se bo našel kdo iz vrst pedagogov, pa bo stvar vzel v roke?

Franček

Treba je misliti na vzgojo naše mladine in otrok

Resno smo zaskrbljeni, kakšne ljudi bomo imeli čez nekaj let iz naše mladine in kako bodo naši otroci doražali in se pripravljali na resno življenje. Temu vprašanju smo pri nas v Velenju posvečali premalo pozornosti. Starši, bodisi, da sami niso kos vzgojnemu nalogam, bodisi so malomarni ali pa se ne zavedajo ogromne odgovornosti do socialistične družbe. Vzgojitelji pa so s svojim poklicnim delom preobremenjeni, da se ne morejo toliko posvečati kontroli vzgoje izven šole. Da bi pa na vzgojo bila organizirana, bi bil problem lažje rešljiv.

Misel, ki jo hočem tu postaviti pred čitatelje, posebno pa pred pedagoge je ostvarljiva in ni zrasla v moji glavi, temveč je že stara. Ogrevam se za ustanovitev »Društva prijateljev mladine in otrok«.

Kakšni so pa smotri tega društva? To društvo bi pomagalo pedagogom in staršem reševati vzgojne probleme, išoč najboljše prijeme. Brigado bi se za vzgojno znanarjeno mladino, ki je pri nas ni malo. Posvečalo bi svoje delo vzgoji delavske mladine, kar je težka naloga, toda hvaležna, če je bila prijeta od prave strani. S predšolskimi otroki

se pravzaprav precej dela le v koloniji in Pesju, kjer obstojata vrtca. Toda tudi ostali otroci bi morali biti deležni sistematične vzgoje. V društvo naj bi pristopili vsi ljudje, ki so res prijatelji mladine in imajo radi otroke. Pogrešamo razne mladinske prireditve, pa tudi naši najmlajši imajo redkokdaj kakšno razvedrilo. Ne moremo se pritoževati, da ne bi imeli dvorane. Kar tri imamo, pa jih ne znamo izkoristiti.

Društvo bi seveda bilo stalni iniciator za pripravljane raznih mladinskih prireditev v dvoranah in tudi na prostem. Mnogo je še nalog, ki bi jih lahko to društvo izvrševalo. Naj jih še naštejemo? Skrb za vzdrževanje in ureditev otroških igrišč, pomoč pri letovanjih in taborenjih itd.

BOROVŠAK STANE:

Pohod patrolje II. grupe odredov

Kot v ostalih krajih Slovenije, tako je tudi občinski odbor Zveze borcev Velenje organiziral pohod patrolje iz Velenja preko Paškega Kozjaka do Dobrne.

Ze v torek, dne 9. decembra ob 17. uri so se začeli zbirati pred poslopjem OMLO stari borci in partizani, ki so se z veseljem in ponosom odzvali sodelovanju.

Tov. Bizjak Ivan-Skorc je zopet prevzel vodstvo in že je patrolja krenila na Ljudsko milico, kjer se je oborožila. Jasna in točna povelja Skorca so odmevala po Velenju. Ob 18. uri in 15 minut je patrolja zasedla položaje z namenom, da brani dohod soštanjske patrolje, ki se je gibala preko Zabrdna in Kavč do Velenja. Točno ob 18. uri 30 minut je prispela patrolja iz Soštanj in naletela na našo prvo zasedo. Gromki »stoj« je zastavil patroljo in padli so prvi strelci. Po polurnem napadu se je naša patrolja umaknila. Komandant je poveljeval zbor. Prva je vkorakala v Velenje naša patrolja. Jože je na čelu patrolje raztegnil svoje mehove in v noč je zadonela iz gri starih partizanov »Hej brigade«.

Za nami je prikoralaka patrolja iz Soštanj. Pred poslopjem OMLO se je izvršila primopredaja štafetne palice in spominske knjige. Soštanjsko patroljo smo nato skromno pogostili.

Po odhodu soštanjske patrolje smo zopet sedli k posvetu in pregledali, če imamo vse pripravljeno za prihodnji dan, ko bomo nadaljevali pot naprej na Kozjak. Fantje so predlagali, da bi kupili nekaj prave kave in sladkorja za naše partizanske mamicice, drugi je zopet predlagal, da nabavimo nekaj zvezkov in svinčnikov za otroke. Z navdušenjem sta bila oba predloga sprejeta.

»Jurč, ti odgovorjaš, da te stvari nabaviš!« Tako je našega Pogorelničnika zadolžil Skorc.

Drugi dan, bilo je 10. decembra ob 8. uri, smo se zopet zbrali na določenem mestu. Janez je že skakal od Kasestnika do Kotnika, ker se je zavedal odgovornosti, kajti preskrbeti je moral hrano za vso patroljo devetnajstih mož. Tudi za orožje in municijo je bil zadolžen. Poskrbel je, da so bili vsi borci dobro oboroženi. Jurč je iskal nahrbtnik, da naloži 3 kilograme kave, 10 kilogramov sladkorja, 60 zvezkov in svinčnikov.

Z avtobusom smo se peljali do Pake. Na mestu, kjer je XIV. divizija prešla Pako ob svojem slavnem pohodu na Štajersko, smo se ustavili. Tovariš Skorc je dajal zadnja navodila in pojasnil, da bomo šli po isti poti, kot na svojem pohodu XIV. divizija. Zato smo tudi v spominsko knjigo napisali na prvo stran: »Po poteh XIV. divizije!«

Najprej smo se oglasili pri Kovačkovi mamicici. »Zelo sem vesela,« je rekla, »da ste me prišli obiskat. Misliha sem, da ste že pozabili na nas.«

»Niemo in tudi nikoli ne bomo pozabili na tiste ljudi, ki so nam v najtežjih dneh naše zgodovine tako nesebično pomagali in nam

dajali zatočišče!« je zatrjeval komisar patrolje Stane. Zelo je bila ginja, ko smo ji podarili malo kave in sladkorja. Soloobveznim otrokom smo dali zvezke in svinčnike ter vsakemu nekaj bonbonov.

»Kako naj se vam oddolžim za to?« je rekla Kovačkova mamicica.

Komisar je povzel: »To je samo čisto malo proti tistemu, kar ste vi dajali nam za časa narodnoosvobodilne borbe.«

Poslovlili smo se.

»Pridite še kaj!« je rekla naša partizanska mamicica, »takrat vas bom pa jaz pogostila.«

Nadaljevali smo pot. Oglasili smo se pri Ježevkovi mamicici. Obudili smo spomine na partizanska leta. Obdarili smo jih, se poslovili, kajti pred nami je bila še dolga pot in tudi mamicice ni bilo doma. Domači so nam pojasnili, da je v St. Vidu.

»Skoda, da je nismo našli doma,« so se pogovarjali fantje, »bi nam kaj povedala, ko tako rada pokramlja s stariimi znanci.«

Pot nas je peljala naprej mimo Turnška. Seveda smo se tudi pri njem oglasili, saj je tudi on doprinesel svoj levji delež k naši zmagi. Našli smo ga v kuhinji. Sedel je za mizo. V rokah je držal nek mali strojček, s katerim je dajal znake kot z aparatom za zvezo.

»Sem že javil na Kozjak, da pridete in da naj Štefan zakuri peč,« se je pošalil naš Turnšek.

»Malo piti vam pa že moram prinesiti,« je dejal in že izginil iz hiše. Kmalu se je vrnil z velikim vrčem dobrega jabolčnika.

»Da, Turnšek, to se nam je res prileglo,« so mu zatrjevali fantje. Obujali smo spomine na partizanska leta, ki se jih Turnškov oče tako dobro spominja.

»Pridite še kaj,« nas je vabil, ko smo se poslovili.

Naši borci so postajali vse bolj živahni. Morala celotne patrolje je bila na višku. Sedel sem s čela na začelje in drug drugemu se pripovedovali svoje spomine iz partizanskih borb. Spominjali so se padlih borcev in opazil sem, kako je marsikateremu borcu spolzela solza po licu. Približali smo se Drenovi hiši in opazili, da so mamicica prišli od hleva in tu nas na pragu pričakujejo. Kar zunaj smo se malo pogovorili, ker čas nas je priganjal. Ko smo ji podarili kavo in sladkor, je vsa iznenadena pričela pripovedovati, da »kofeta« že deset let ni pila.

»Tako si ga grem skuhati,« in že je hotela oditi, ko jo je naš Krofi vprašal, če je kaj majhnih otrok pri hiši in ji je že nasul bonbonov v predpasnik.

»Kje pa imate starejšo hčerko?« je hitel spraševati Rudnikov Miha.

»E, dekleta pa kar pri miru pustite, saj ste partizani.« Krenili smo naprej. Malo pred Lešnikom nam je komandant pripovedoval, kako so nekoč Nemci ujeli na tem mestu obvešte-

valko Albino Banovškovo v trenutku, ko je nesla partizansko pošto od njega k drugi jedinici. Pri preiskavi so našli pri njej pošto, jo zvezali, mučili in jo mimo rojstne hiše odgnali v gozd, kjer so jo na zverinski način ustrelili.

Mirno in brez besed smo krenili dalje. Pri Lešniku smo odložili nahrbtnike. Ciril je predlagal, da bi malo pojedli, saj smo že napravili precej poti. Fantje so se začeli sukati okrog Rahtena, ker so vedeli, da ima nekaj tega kratkega, katerega je podarila ekonomu. Ivo je seveda kmalu prinesel svojo zelenko na svetlo. Tudi Lešnikov oče so se smejali, ko smo jim dali zelenko v roke. Mamicica tudi niso odrekli. Otroci so mirno in tiho sedeli na peči. Jedli so skupno z nami in vmes lizali bonbončke ter radovedno gledali, kaj se dogaja v hiši. Prav skrbno je shranila kavo in sladkor. Oče so nam hiteli pripovedovati, kako je bilo takrat, ko je moral Nemce voditi v dolino.

»Vedel sem,« je dejal, »da so v grabnu partizani. Nemci pa so hoteli prav tja. Kazal in dokazoval sem jim, da po tisti poti ne morejo priti v dolino in sem jih le končno vodil po drugi poti, tako da so lahko partizani v miru odšli ovco, ki so jo dobili pri sosedu. Najbolj je bilo težko, ko se nisem mogel s temi hudici zmeniti, ker ne znam nemško.«

Komaj je končal, je mamicica začela pripovedovati, kako je skrbela za partizane.

Ne da se vsega napisati, posebno pa ne to, kako in na kakšen način je to pripovedovala, saj se ji je na obrazu videlo, da zopet resnično doživlja tisti čas.

Sevčnikarjev Franc je predlagal, da bi izstrelili nekaj strelcov, da bi tudi drugi, ki jih ne moremo danes obiskati, vedeli, da so na Kozjaku spet stari partizani. Skorc je odredil, da bomo izstrelili salvo, Franciju pa je naročil, naj izstrelji dve petardi. Kot da se bližajo Nemci so fantje prišli za orožje in se postrojili pred hišo. Skorc je komandiral. Franc je ves navdušen zopet opravljal delo minerca, tako kot v partizanih. Odšel je za hišo. Začula se je detonacija in istočasno tudi zvenket razbite šipe. Kamniti svet okrog hiše in pa bližnja detonacija so razbili majhno okno. Takoj je komisar Stane segel v žep in odštel sto dinarjev, da si nabavi drugo šipo. Ko so se fantje vrnili v hišo, je komisar grajal Franca, zakaj se ni bolj odmaknil od hiše.

»S-s-aj ni-ni-sem mi-slii,« se je opravičeval Franc, ker mu je bilo težko, da je povzročil to majhno nesrečo.

»Fa-fa-fantje, pa bo-bomo kar z-z-zbra-zbrali denar za- za šipo.« In že je vsak segel v žep in ponujal mamicici denar. Ker pa ni hotela vzeti in se je branila, so ji fantje vtikali denar kar za predpasnik. Prekrižala je roke in kar naprej govorila:

»Saj ni treba, saj ni treba! Šipa ne stane toliko!«

Vendar je vsak hotel nekaj prispevati.

Jože je vzel fotografski aparat v roke in razmeščal družino in borce, ker je hotel posneti celoten prizor, to se pravi otroke na peči zraven očeta in mamicice, okrog peči pa stare partizane. Skoda, da slika ni uspela.

Spet je držal Lešnikov oče zelenko v rokah. Približala se mu je žena in mu zaupno povedala, da se ga bo nazadnje še napil.

Besede velikih mož

Cloveka ne bi smelo biti sram priznati napako, ker to pomeni z drugimi besedami, da je danes pametnejši, kakor je bil včeraj. J. Swift
Ni človeka, ki ne bi ljubil svobode, le da jo pravični zahteva za vse, nepravični pa samo za sebe. L. Börne
Priroda ne trpi laži. T. Carlyle
Velike misli prihajajo iz srca. L. Vauvenarques
Strahopetneža nihče ne spoštuje, tudi njemu podobni ne. Alkej
Ako misliš pri vsaki prijateljski uslugi takoj na zahvalo, tedaj nisi dal, temveč prodal. Dostojevski
Ni mogoče biti samo delno dober. Tolstoj
Kdor ni bil v življenju nikoli neumen, tudi pameten ni bil. Heine
Med prijatelji ljubi najbolj ne le tiste, ki obžalujejo tvojo nesrečo, temveč še bolj tiste, ki ti sreče ne zavidajo. Sokrat

NK „RUDAR“ JESENSKI PRVAK MARIBORSKE PODZVEZE

V jesenskem delu tekmovanja Mariborske nogometne podzveze, v katerem sodeluje 6 klubov, je nogometni klub naših rudarjev zaslužen zavzel I. mesto, ker je vseh svojih 5 nasprotnikov porazil in to v 2 tekmah na domačem igrišču in v 3 tekmah kot gost. Rezultati, ki jih je doseglo naše moštvo so naslednji: v Guštanju je premagal Fužinarja s 5:0; v Račah je premagal Partizana z 2:1; v Ljutomeru je premagal Partizana s 4:3; v Velenju je premagal Tekstilca iz Maribora z 1:0 ter končno v Velenju ZSD iz Celja s 4:2.
Bilanca naših fantov je torej vsekoli aktivna ter jim je k uspehu vredno čestitati. V rezultatih, ki jih navajamo bo verjetno tekma s Tekstilcem iz Maribora verificirana s 3:0, ker je moštvo Tekstilca zapustilo predhodno igrišče ter o tem obravnava disciplinsko sodišče mariborske podzveze. O končnem rezultatu razsodbe bomo še poročali.

Tekmovanje se bo nadaljevalo spomladi, ko se bodo odigrale povratne tekme ter se bo na ta način določil dokončni prvak. Upamo, da naši nogometisti ne bodo popustili v elanu in računamo na to, da bodo postali dokončni prvak. S tem se bodo plasirali v takomenovano Slovensko ligo, kjer tekmujejo vsi najboljši slovenski klubi. Na ta način bo možno velenjski publiko prisotnovati res kvalitetnim tekmam nogometnih društev kot so, Zelezničar iz Maribora, Kladivar iz Celja, Nafta iz Lendave itd.
Uspeh, ki so ga dosedaj dosegli nogometisti našega »Rudarja« je toliko bolj presenetljiv, ker dejansko Velenje nima nogometne tradicije. Razvoj nogometja je v Velenju nastal šele po osvoboditvi. Treba je bilo torej pričeti od samega začetka in se boriti z velikimi težavami, da se je klub povzpela na sedanjo višino. Sam kvalitetni nivo je rasel od leta do leta, kajti tekmovanje v današnji skupini je v podzvezni ligi zahtevalo dolgo in naporno tekmovanje v nižjih skupinah, to je v nogometnih centrih, od koder so se kot prvoplasirani kvalificirali za tekmovanje v višjo skupino.
Igralci so se doslej pokazali disciplinirani z malimi izjemami, kar se je pa tudi v zadnjem času popravilo. Tudi upravni odbor kluba je vneto deloval s ciljem povzdigniti klub do primerne višine, kar mu je tudi uspelo. Zlasti je tehnično vodstvo v letošnjem letu s sistematskim in rednim treningom v veliki meri pripomoglo, da je moštvo postalo jesenski prvak podzveze ter pričakujemo, da nas naši fantje tudi v prihodnji sezoni ne bodo razočarali.
O posameznih igralcih bomo še poročali v prihodnjih številkih. V. K.

Ženski kotiček Ali sma akusna oblečene?

Vsaka žena in vsako dekle želi biti okusno oblečena. Ne mislim pri tem, da mora biti oblečena po zadnji modi. Se zdaleka ne! Biti skromno oblečena, toda okusno — pomeni biti elegantna. In katera si tega ne želi? Lepo se obleči je umetnost, posebno, če mora žena štediti in to pač mora vsaka. Torej naše geslo je: lepo in poceni!
V našem listu bomo čitateljicam svetovali marsikaj, kar jim bo prišlo prav, da si zboljšajo svoj okus.
Odsvetovala bi, posebno dekletom, da se oblačijo po zadnji modi. Ta je vedno muhasta in ne traja dolgo. Zato je treba oprezno izbirati pri nakupu blaga, čevljev, nogavic, paziti na barve. Če kupujemo eno stvar, ki nam mora dalj časa držati, je potrebno dobro premisliti, kaj se bo kupilo. Kupujemo pa tako, da bomo imele vse skladno.
Skladne naj bodo barve, skladne naj bodo nogavice, čevlji, plašč, kapica, rokavice in torbica.
Kako naj bo vse to skladno? Začnimo kar pri barvah. Ali ne, da ne izgleda lepo, če je krilo recimo plavo, žemper pa zelen k temu vijoličast šal, črna kapica, na nogah pa nylonke in črni čevlji z nizko peto. Vsekakor

barve ne harmonirajo, t. j. ne gredo skupaj!
Če si oblečeš krilo in žemper pomeni, da si športno oblečena. Temu primerno se je treba tudi obuti. H krilu lahko obuješ športne čevlje, gozjerje ali škornje. Barva obutve naj bo rjava, ker je ta barva športna. Krilo rjavo, žemper zelen. Bluza pod žemperjem naj bo drap, lahko pa je tudi rumena. Če pa imamo plavo krilo, potem naj bo žemper siv ali drap, lahko je pa tudi rdeč. Bluza je pa lahko bela, plava, tudi drap je lahko. K temu se lahko obujejo svilene nogavice, nylonke ali pa volnene angleške nogavice.
Krilo pa ni vedno športno, lahko ga oblečeš zvečer za v lokal, gledališče ali kino. Je pa drugega kroja in barv. Črno krilo in bela bluza, je vedno elegantno. Toda paziti je treba, da ne obuješ škornjev ali gozjerjev. V tej obutvi se ne gre na ples ali v gledališče.
Svetovala bi vsaki tovarišici, da ima eno temno obleko za svečane prilike. Ta naj bo malo daljša in enostavno krojena s svetlim ovratnikom, ki se da menjati. S tem se osveži obleka in vam bo dolgo ostala moderna.
Drugič se bomo zopet o čem drugem pogovorili! Francka

Vzgojna posvetovalnica

Na željo mnogih staršev uvajamo v našem listu malo posvetovalnico o vzgojnih prijemih pri otrocih.
V prvi številki bomo stavili nekoliko vprašanj in prosimo za odgovore, ki jih je treba poslati na naše uredništvo. Prosim sodelovanja staršev, posebno pa naših pedagogov.
Vsi se radi spominjamo predavanja, ki ga je imel pri nas profesor Šilih. Na žalost je to predavanje poslušalo jedva dvesto ljudi. Naprosili bomo tudi profesorja, da nam kdaj pa kdaj pošlje kakšen članek iz področja vzgoje. Da bi se seznanil čim širši krog naših čitateljev z metodami napredne vzgoje, bomo tem potom objavljali razne primere.
Tu je prvi!
1. Tonček je star 3 leta. Pameten fantek je, toda mamica pravi, da je tr-

mast. Oni dan je predolgo hodil zunaj po snegu. Lica je imel rdeča od mraza. Mami se je zdelo, da je otrok že predolgo zunaj, pa ga je poklicala v hišo. Toda Tonček je odločno rekel »ne«. Ko je mama razburjeno obetala, da bo dobil svoje plačilo čim pride v hišo in da bo očetu povedala, ko pride iz šihla, je Tonček zopet izustil tisti nesrečni »ne«.
a) Ali je Tonček res trmast?
b) Ali je mamica pravilno postopala z otrokom?
c) Ali je vzgojno postopala mamica, ko mu je obljubila »plačilo« za neoboljivost in posredovanje očeta?

Odgovor bomo prinesli v naslednji številki. Med tem časom razmislite o tem primeru in nam sporočite svoje mišljenje. Uredništvo

Katere filme bo predvajal kino v Velenju

- V januarju:
2. I.—5. I. BOJEVITI O'FLYNN
7. I.—8. I. MALA BALERINA
9. I.—12. I. IRENA FORSYTE
14 I.—15. I. SLAVCKI V KLETKI
16. I.—19. I. POTEPUHI
21. I.—22. I. DOKUMENTI DOBE
23. I.—26. I. TRETJI CLOVEK
28. I.—29. I. ČUDEZ V MILANU
30. I.—2. II. PROSTOR NA SONCU
V februarju:
4. II.—5. II. PASTORALNA SINFONIJA
6. II.—9. II. SREČANJE S FRANKENSTEINOM
11. II.—12. II. UMOR V PARIŠKI ČETRTRI

Praktični nasveti

Madeži od črnila: Kako jih bomo očistile?
Madeži se očistijo tako, da jih namočimo v mlačno mleko, potem nakapljamo limonovega soka. Nekaj časa memamo. Nato izperemo in izkuhamo v močni milnici. To velja za bele tkanine.
Barvane tkanine na katerih je madež od črnila, po očistimo s toplim glicerinom, nato pa izperemo v milnici.
Mastni madeži se čistijo navadno z bencinom. Toda vedno ostane videv rob. To pa preprečimo tako, da pred čiščenjem namažemo tkanino z alkoholom potem šele čistimo z bencinom, kate-

rega na madež ne nalijemo, temveč čistimo s krpico namočeno v bencin. Pod madež postavimo kos čiste tkanine, ki bo vpila umazanijo.
Madeži od vina na prtiju se čistijo, če so sveži tako, da jih nakapljamo v limonovim sokom, nato se pa izperejo v mlačni vodi. Dobro je tudi na debelo posipati s soljo, pustiti, da nekaj časa stoji, potem pa izprati. Če so pa madeži zastareli je treba postopati tako-le: napravite mešanico vodikovega prekisa s malo salmijaka in razredčite z vodo, s tem namočite umazano mesto ter tako izperite. Francka

Vedimo se kulturno!

Lepo obnašanje ali bolje rečeno kulturno obnašanje je potreba slehernega človeka in celotne družbe. To so forme, po katerih teče življenje, po teh se meri kultura naroda.
Žene in dekleta bodo lahko mnogo doprinesle v vzgoji našega naraščanja, mož in fantov. Bodite jim pramari!
Kako se je treba obnašati?
Ne bodimo nikdar preveč glasni, niti na cesti, niti v lokal. Ni lepo videti lepo, mlado dekle, ki se na ves glas smeje na neprimernem mestu.
Ne obračaj se na cesti ali v kinu. Ne izražaj glasno svojih opazk. V družbi ni lepo šepetati na uho. Pri izhodu se ni lepo s silo rinuti naprej. Tudi na plesu se ni treba rinuti, če se ti to zgodi se opraviči prizadetim.
Dekleta in moški naj dajejo povsod prednost in pomagajo materam z otroki. Prosimo, da moške opozorite na sledeče stvari: Moški daje navadno pred-

nost ženski. Če jo spremlja gre na njeni levi strani. V lokal gre prvi in preskrbi prostor pri mizi. Tudi po stopnicah gre moški pred žensko. Dočim ji da prednost skozi vrata (razen v javni lokal).
Ni lepo, če dekle odbije plesalca brez opravičila. Med plesom naj se dekleta ne posmehujejo svojemu plesalcu, če morda ne zna dobro plesati. Naj ne pokažejo, da jim morda ni všeč.
Prihodnjic pa zopet nekaj nasvetov! Francka

Postanite stalni čitatelj „Velenjskega rudarja“ in tudi naročnik!

Kolektiv Rudnika naznanjamo žalostno vest, da se je dne 23. XII. 1952 smrtno ponesrečil naš delovni tovariš ALOJZ BOŽIČ RUDAR
Sindikat Rudnika Velenje Delavski svet Rudnika Velenje

»Saj veš, da »šnops« obrajtam in ne bo nič hudega, če se ga danes malo napijem. Danes je veliki dan, ko so nas obiskali stari partizani,« je dejal Lešnikov oče.
Jože je raztegnil harmoniko, zapeli smo nekaj partizanskih pesmi in čeprav neradi, smo odšli naprej. Ustavili smo se pred Banovskovo hišo. Komandant je vstopil in pozdravil mamico. Takoj je prihitela na prag in nas povabila v hišo. Posedli smo za mizo in takoj je mamica ukazala hčerki, naj prinese pijačo. Vsa mladostna je bila Banovskova mamica, ko smo kramljali o dogodkih iz narodnovobodilne borbe. Ko se je pa pogovor zasukal okrog njene Angele, je postala otožna. Škorcu so spolzele solze po licu in ves ginjen se je umaknil iz hiše. Se in še smo govorili o dogodkih iz narodnovobodilne borbe, ki se jih najbolj spominjamo.
Komisar je sedel za mizo in pisal v spominsko knjigo srečanja in pogovore s sodelavci narodnovobodilne borbe. Vse prehitro smo morali naprej, saj bi vendar morali imeti 14 dni časa, da bi se lahko pošteno pogovorili z našimi ljudmi.
Sredi gozda je odmevalo povelje komandanta: »Kolona stoji!« »Tukaj je bila ustreljena obveščevalka Angela,« je povedal komandant Škore. »Izstrelili bomo salvo in zapeli partizansko pesem,« je odredil komisar, se vsedel v sneg in tudi to zapisal v spominsko knjigo.
Malo smo zavili z naše začrtane poti in obiskali Purgerjevo mamico. Z otroki je sedela na peči. Vse živo je bilo okrog nje, saj je s peči gledalo 14 radovednih oči, kaj ti oboroženi možje delajo v hiši. Obdarili smo jih. Tudi na mamico nismo pozabili, saj nam je Perbilov Jože povedal, da je bil večkrat s svojo četo pri tej hiši in so se premnogokrat tu nasitili lačni partizani.
»Vesela sem, da smo danes svobodni. Res nimamo še vsega, kar bi potrebovali, vendar smo pa brez skrbi in lahko brez strahu govorimo svoj materni jezik,« je rekla Purgerjeva mamica.
Predolgo bi bilo vse skupaj, da bi povedal, kaj vse smo se pogovorili. V slovo smo zapeli »Na oknu glej obrazek bled«. Tudi mamica so povzeli in pomagali.
»Da bi vsaj več dni imeli časa,« so tarnali borci, ko smo odšli od hiše. Na svoji poti na Kozjak smo se nato ustavili še pri Klincu. Poslali smo nekaj fantov v hišo, da so pozdravili mamico in vse domače ter kar hitro nadaljevali pot, ker smo že sedaj imeli dve uri zamude.
Vrh Kozjaka smo dosegli ob 15. uri. Pod lipo pri cerkvi smo počakali, da je patrolja priključila, ker so v tem hitrem pohodu nekateri zaostali. Iz šole so prihajali radovedni otroci in začudeno gledali, kaj so se kar nenkrat začeli zbirati tu oboroženi ljudje. Komisar je razložil komandantu svoj načrt. Rekel je, da naj patrolja izstrelji salvo pri spominski plošči padlih borcev XIV. divizije in zapoje partizansko pesem. Sam pa gre z Juričem v šolo k učiteljici, da izve, koliko otrok se nahaja v šoli, ker bi jih obiskali. Poprej smo še pregledali našo zalogo svinčnikov, zvezkov in bonbonov. Ugotovili smo, da lahko obdarimo še 45 otrok. Vsak je izvršil svoje. Učiteljica je polasnila, da je v šoli prvi in drugi razred, to je 35 otrok. Pojasnil smo ji, da nameravamo otroke obiskati in obdariti.

Priključila sva se patrolji, ki je že izstrelila salvo in se pripravljala, da zapoje pesem. Potem smo vsi odšli k šoli. Otroci so vstali in nas pozdravili. Sedli so šele takrat, ko je bila celotna patrolja v razredu in jim je komisar velel, naj sedejo. Ker so bili to otroci od 7 do 9 let, je razumljivo, da o partizanih niso dosti vedeli. Komisar jim je zelo nazorno povedal, kdo so bili partizani, kako so živeli in se borili. Povedal jim je, zakaj smo danes spet prišli na Kozjak. Zelo veliko jim je povedal in lepo. Otroci so tiho in z zanimanjem poslušali. Za njim je tudi naš Zdravko-Bogami povedal otrokom, da se morajo pridno učiti in vsak dan prihajati v šolo, ker drugače se dedek Mraz pri njih ne bo nič oglasil.
Obdarili smo jih. Vsak je dobil zvezek, svinčnik in nekaj bonbonov. Kar vzradoščen sem bil, ko sem gledal te majhne obraze, ki so z velikimi očmi gledali in opazovali ta nenavadni in nepričakovani obisk. Ko so bili že vsi obdarjeni, se je spet oglasil komisar.
»Povejte mi, otroci, ali znate zapeti kakšno partizansko pesem!« »Da, da, znamo!« so odgovorjali.
»Katero pa?« je spet vprašal.
»Janez, kranjski Janez.«
»Dobro,« je rekel, »zdaj pa vsi skupaj zapojmo.«
Jože je že začel naprej s harmoniko in po razredu se je razlegala pesem borcev in otrok.
Hubert se je hitro znašel.
»Ta prizor pa moram posneti.«
Tovarišica je odločila, naj pridejo otroci naprej. V polkrog so se postavili na vsaki strani, dalje učiteljica, za njimi pa borci patrolje II. grupe odredov — stari partizani.
Poslovili smo se od otrok, povabili učiteljico k Štefanu, da se tam malo odpočijemo in okrepčamo.
Vse, kar je bilo v hiši, se je hotelo razveseliti. Krepčali smo se, peli, plesali in tudi partizanskih dovtipov ni manjkalo, saj je za skrbel najstarejši član patrolje Bogami. Ura je bila že pet popoldne in skrajni čas je že bil, da krenemo naprej proti Dobrni.
Komandant je poveljeval zbor. Ker je v patrolji vladala partizanska disciplina, so bili borci v nekaj sekundah postrojeni pred kočo.
Nadaljevali smo pot. Čeprav je bila pot težka po ozki stezi in temi, so bili fantje zelo navdušeni, saj so venomer govorili, prav tako, kot je bilo v partizanih. Temna noč, ozka steza, gozd, korenine, listje in sneg, vse to je povzročilo, da smo se zelo pogosto peljali po zadnji plati. Toda tudi to je bilo po svoje lepo. Obžalovali smo samo to, da nimamo več časa, da bi lahko obiskali vse hiše, družine in mamice, ki so nam skozi vsa leta borbe vsestransko pomagali. Mislim, da nam ti ljudje niso zamerili, saj bomo spet kmalu prišli in se tudi pri njih oglasili.
Vse bolj in bolj nas je pot spominjala na partizanske dni skozi gozdove in livade, mimo partizanskih hiš v dolino, kamor gremo v nanad.
Naši fantje, oziroma Perbil in Ivo sta nekako izvedela, da ima Miha v nahrbtniku še politrsko steklenico ruma. Po koloni je prihajala veza — rum naprej! Miha pa ni hotel nič slišati o tem.

Sredi njiv je kolona obstala, da se nam priključi naša »Bistra«, ki je zaostala.
Bistahar — je bilo znamenje, da se je Bistra priključila koloni. Toda kolona ni krenila dalje. Vsi so vedeli, da bomo skoraj prispeli na Dobrno, kjer bomo izvršili napad. Zato bi bilo dobro, da si po dveh urah nepretrganega marša privoščimo požirek ruma. Miha se je na vse kriplje branil. Komisar je dal na glaslovanje.
»Fantje, ali bomo zdaj naredili požirek, ali bomo pozneje?«
»Zdaj, zdaj!« je zadonelo po koloni.
No — in naš Krolf je snel nahrbtnik z ram, pokleknil poleg njega v sneg in začel iskati steklenico. Ni in ni je mogel najti. Ne vem, če ni bil solzen, ko jo je končno le potegnil iz nahrbtnika.
Komandant je poveljeval zbor — kolona po eden — in Miha je šel s steklenico od borca do borca.
Med potjo v Dobrno smo obiskali še Jurkovo mamico. Malo smo pokramljali o tistih časih, ko so pomagali partizanom, jih obdarili in kar hitro odšli naprej.
Ustavili smo se tik pred zdraviliščem. Škorc je dal nalog, da naj se pripravijo in da naj se komandirji voda pripravijo za napad. Pred mestnim odborom je bila zbrana množica ljudi, ki so pričakovali patroljo iz Vitanja in nas. Pogovorili smo se, kako bomo izvršili napad. Vrnila sva se k naši patrolji, pojasnila položaj in takoj je komandant izdal povelje komandirjem voda. Kurirje je poslal naprej. Že smo zasedli položaje, ko sta se vrnila kurirja z vestjo, da je vitanjska patrolja že pred mestnim odborom in da ni pripravljena na borbo.
Odočili smo se za samostojni napad. Vse je bilo že dogovorjeno: znaki spoznavanja, znaki napada in tudi znaki končane borbe ter zbor.
S pesmijo smo vkorakali v koloni po dva na slavnostni prostor. Ljudje so nas z navdušenjem sprejeli. Izvršili smo predajo štafetne palice in spominske knjige z naročilom, naj ponesejo naprej v Litijo pozdrave vseh članov Zveze borcev občine Velenje, vseh rudarjev velenjskega rudnika in sploh vsega prebivalstva šoštanj-skega okraja.
Občinski odbor Zveze borcev Dobrna nas je povabil na večerjo in nas res gostoljubno pogostil. Zadovoljni smo bili, da smo izvršili veliko in častno nalogo, ki nam je bila poverjena.
»Tako, fantje, končali smo svoj pohod in sedaj se tudi mi malo razvedrmo,« je dejal komisar. Vsi smo nagovorjali Zdravca, naj nam katero pove. Ojunačil se je in začel pripovedovati, na kakšen način je v partizanih ujel mulo »Bistro« in je takrat avanziral za mulovodca. Tudi to je povedal, kako je njegova Bistra pognala v beg celo italijansko divizijo. Prav vsi so se zbrali okrog njega, ga poslušali in se smejali, saj kaj takega kot on je malokdo doživel. Vse, kar smo doživeli na tem pohodu, je težko opisati, vendar v srcih vseh partizanov, ki so se udeležili pohoda te patrolje, bo ostalo nepozabljeno.
Lepo je bilo in tudi v bodoče moramo organizirati take pohode, ker ti ljudje, ki so nam pomagali v narodnovobodilni vojni, pričakujejo, da jih stari borci ne bodo nikdar pozabili — tako so govorili naši fantje, ko smo se poslovili.

ELEKTRO RADIO

želi vsem delovnim
ljudem in svojim
odjemalcem uspešno,

Šoštanj

spečina

in uspehov palna Nava leta 1953

DELAVCI RUDARJI MLADINA!

Še več uspehov pri
gradnji socialističnega
gospodarstva in vzgoji
socialističnega člove-
ka v novem letu želi

Okrajni ljudski odbor
ŠOŠTANJ

KOLEKTIV

OKRAJNEGA

R A D B E N E G

PODJETJA

ŠOŠTANJ

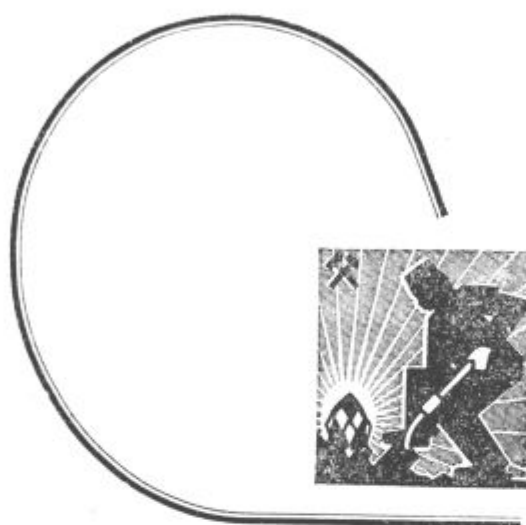
investitorjem in
vsem delovnim
kolektivom

Vsem rudarjem, članom kolektiva našega rudnika in vsem delovnim ljudem Velenja in Šoštanja želimo

**USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1953**

Sindikalna
podružnica

R u d n i k a V e l e n j e

Rudarski » **SREČNO** «

vsem rudarjem, uslužbencem in upokojencem ter svojim poslovnim prijateljem želi v letu 1953

**DELAVSKI SVET IN UPRAVNI ODBOR
RUDNIKA VELENJE**

Vsem svojim strankam želim

**srečno
novo
leto**

MEH JAKOB
mizarstvo
VELENJE

Delovnemu kolektivu rudnika želi

**srečno in uspeha
polno novo leto 1953**

Reševalna postaja Velenje

*Vsem borcev in našim
prijateljem uspehov
polna Nova leta
želi*

**OBČINSKI ODBOR
ZVEZE BORCEV**
Velenje

MNOGO DELOVNIH USPEHOV V NOVI LETU 1953

*želi svojim članom in odjemalcem, rudarjem ter vsem ostalim
delovnim ljudem Šaleške doline*

Kmetijska zadruga Selo - Šalek

*Člani, poslužujte se strojev in sredstev za naprednejše
obdelovanje zemlje. Potrošniki, poslužujte se ugodnega
nakupa v naši trgovini. Gradbena podjetja, kupujte pri
nas gradbeni material, kamen, apno, pesek, les itd. po
ugodnih cenah*

KUPUJTE SREČKE

**GASILSKE ZVEZE LRS, CENA JE DIN 30. Dobite jih lahko pri trafikantu
na rudniku. Žrebanje marca ali aprila 1953.**

Pohitite z nakupom srečk! VELIKI DOBITKI

KOLEKTIV ELEKTRARNE VELENJE

želi vsem
delovnim kolekti-
vom ter
potrošnikom
električne
energije
okraja Šoštanj

MESTNO TRGOVSKO PODJETJE VELENJE

čestita s svojimi posloval-
nicami v Velenju, Stari
vasi, pri rudniku in v Pesju
vsem svojim odjemalcem
in vsem delovnim kolekti-
vom širom po naši socia-
listični Jugoslaviji in želi

SREČNO NOVO LETO 1953

**M e s t n o
p o d j e t j e
V e l e n j e**

AVTOPREVOZNIŠTVO

želi svojim cenjenim
strankam v Novem
letu 1953 obilo uspehov

**DELAJSKO PROSVETNO
DRUŠTVO**

„Svoboda“
VELENJE

želi kolektivu rudnika Velenje ter vsem
njenim članom uspehov polno
NOVO LETO 1953

z željo, da bi kulturno - prosvetno delo
zavzelo še večji razmah kot smo ga
zabeležili v preteklem letu

VSE ZA PROSVETO DELOVNIH LJUDI!

Upravni odbor
delavsko prosvetnega
društva „Svoboda“ Velenje

**TOPLO SE ZAHVALJUJEMO
VSEM DAROVALCEM PRISPEVKOV**

**za spominski žebelj
na praporu našega društva**

Naprošajo se še ostali, da kupijo svoj žebelj • Prostov. gasilsko društvo rudnika Velenje